

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 7—Vol. LIX.

Friday, 24th February, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR CENTS

Indian Judge In Kenya

MR. CHUNILAL BHAGWANDAS MADAN, 48, has been appointed East Africa's first Asian judge. His appointment was recently approved by Queen Elizabeth. Mr. Madan was born in Kenya.

India's New National Museum.

NEW DELHI.—The buildings of the new National Museum of India will have in it a collection of some 50,000 items, ranging from excavated materials from Harappa, Mohenjo Daro and several other ancient sites, to miniatures and minor arts.

The new Museum building has only one unit now and two more units are to be constructed. Though it will open with a representation of most of its large collection on view, further galleries will be opened from time to time as they are completed and as the various departments grow.

The collection of costumes representing the various States and regions of India is the first task of the Department of Cultural and Physical Anthropology. The realisation of the present plan was made possible by the munificence of Lord Mountbatten, the first Governor-General of Free India, placing the State rooms of the Rashtrapathi Bhavan at the disposal of the then Director-General of Archaeology. In August 1949, the National Museum was formally inaugurated by Mr. C. Rajagopalachari, the Governor-General and it was announced that till such time a permanent building for the National Museum was constructed, the museum would continue to function in the State rooms of the Rashtrapathi Bhavan.

The scope of the National Museum is for the present confined to cultural departments such as archaeology, art and anthropology together with chemical preservation, modelling and publication departments and a photographic section as well as a library.

"IMPORTANT STEP"—DR. NAICKER

MULTI-RACIAL MEET WELCOMED

ALTHOUGH as yet, the Natal Indian Congress has not been invited to the Natal Convention which is being held at Pietermaritzburg on 5, 6 and 7th April, 1961, I welcome the convening of such a Multi-Racial Natal Convention as it would in my opinion be an important step in making the views of all sections of the population—both black and white—clear on its attitude to the Nationalist Government and its Republican Constitution," says Dr. Naicker, President of the Natal Indian Congress

"However, any talk of utilising the Conference for a special 'Natal Stand' will be opposed by the non-white peoples. We are all South Africans and as such any Provincial separation of the struggle against Nationalist tyranny would only help Verwoerd's Broederbond Republic.

"This Convention should be the fore-runner to a National Multi-Racial Convention at which an acceptable alternative Constitution for the Republic of South Africa should be hammered out. Such a Convention will not only assist in uniting all forces opposed to Dr. Verwoerd and his Government, but also assist in bringing about understanding and harmony between the various racial groups in South Africa."

"Such understanding and harmony would undoubtedly be a major step in not only establishing the basis for a truly democratic South Africa, but also in enhancing the name of our Motherland in the eyes of the world.

"What is more, such a National Convention, rallying at it should—all races and all sections of the South African population, would be a sound basis for the final defeat of Apartheid, Racial domination and the tyranny of the Nationalist Government."

"As I see it, therefore, the Natal Convention should from the very beginning make it clear that it could not discuss Natal in isolation from the rest of the Union, it must plan and work for the broadest possible unity on a National Scale, it must issue a clarion call to the rest of South Africa to unite and defeat the Nationalist Government and to

work for the establishment of a truly democratic non Racial Democracy in South Africa," concludes the statement of Dr. Naicker.

"BRUTAL MURDER"

A MASS meeting held under the auspices of the Congress Alliance (Natal) at the Bantu Social Centre, expressed its shock and abhorrence of the brutal murder of Patrice Lumumba, the elected Prime Minister of the Republic of Congo and two of his Ministers

Among the killers of Lumumba, this meeting named the Belgian Colonists, the imperialists, Dag Hammarskjold, the Secretary-General of the United Nations and the Congolese renegades led by Tshombe, Kasavubu and Mobutu.

Nehru On Lumumba's Death

MURDER BY PEOPLE IN HIGH PLACES

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI.—Prime Minister Nehru has in a statement in New Delhi on the death of the former Congolese Prime Minister, Mr. Lumumba, called for strong and effective action to punish those who may be guilty of this brutal act.

Mr. Nehru said: "This was almost expected. But still it is a great shock. This is the culmination of a series of tragic and deplorable events which have been happening in the Congo."

He added that murder had been committed, probably by the people who occupy high places in the Congo. There has been quite enough of putting up with these people and the time has come when strong and effective action to punish those who are guilty must be taken. Unless this is done with speed and the entire situation in the Congo pulled up, the consequences are going to be far-reaching. It will be increasingly difficult for the countries to associate themselves with an attitude and a policy which tolerates murder and brutality, he said.

In a message to the United Nations Secretary-General, Mr. Hammarskjold, Prime Minister Nehru has described the murder of Mr. Lumumba and others as an international crime of the first magnitude.

Feeling in India, the Prime Minister has said, is strong and unless steps are taken immediately, it will be difficult for India to associate itself with the policies which permit the perpetrators of these crimes to continue their gangster methods. He has called for a withdrawal of foreign elements supporting Mr. Tshombe and the Army leader General Mobutu.

Mr. Nehru in his message further said that the Secretary-General had been trying his utmost to control the situation in the Congo. But U.N. activities had been obstructed both directly and indirectly by some countries which had been supporting Mr. Tshombe and General Mobutu, he added.

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 24th FEBRUARY, 1961

The Alternative To The Indian College

HERE can be no doubt that there is not a single Indian who is, in principle, in favour of the Indian College temporarily housed on Salisbury Island. There is nothing right, proper or correct about it as far as sound education is concerned. Once this is admitted and accepted the question arises: What are the Indian people going to do about the matter? There is a school of thought which has taken the line that the College should be boycotted and has, pursuant to this, arranged an alternative scheme—a correspondence course by means of which Indian students not willing to go to the Indian College can take an external degree through the University of London. Opposed to this view is, possibly, the majority of the Indian people whose sons and daughters are directly affected. Although not agreeing in principle with the establishment of the Indian College they feel they have no practical alternative. They do not think that the Committee organising the alternative classes is providing a realistic and practical alternative.

In a statement the Committee responsible for the alternative arrangements has gone to great lengths to point out that the degrees of the London University are comparable to any in the world and entitle the holders to responsible jobs in the Black states of Africa. One does not question the truth of these statements but there are a number of features in the alternative arrangements which require explanation and elucidation. First and foremost is how many students have firmly enrolled with the alternative arrangements to date as against the hundred or so who have already registered at Salisbury Island. Next how many of these are bursary candidates, i.e. students whose continued enrolment depends on a bursary being made available to them. Yet another question—and we should think a very important one—Will the panel of expert lecturers and tutors who will supplement the students' tuition by correspondence with direct personal lecturing be paid men and women. This is a vitally important question for if they are paid men and women then they are not entitled to create the impression that they are dedicated people. Their lecturing will be a part-time paid job and it is not unfair to presume that as soon as they find suitable alternatives they will leave. If, however, they are standing by to render free and dedicated service to students who are fighting tribal education then they deserve the commendation and the respect of all the civilised world. On the other hand, if they collect a fee for their services, however small, then it would appear that only the students and their parents are making a genuine sacrifice. If the lecturers are to be paid is the

(Continued on next page)

THE FOUNDATIONS OF PRAYER

BEHIND the quality of a rightly held Meeting for Worship lies the quality of the devotional lives of the individuals who attend it. The quality of the individual's devotional life will not be high unless it is built upon the right foundation.

It was well known to Early Friends that the foundation of prayer is what other denominations have called "the practice of the presence of God;" a two-fold process to whose two parts they gave the names of "breathing," and "watching."

Both these names imply that the practice of the presence of God must not only take place in our regular hours of quiet, our "times apart." If we stop breathing we die; if the watchman sleeps the enemy storms the castle:

Isaac Penington wrote: "The breathing which the Father gives into the heart of the child, they are breathed back unto him in the same spirit of life." This has a special personal appeal to me, for when I was a small child and vexed by childish tantrums, my father would take me up in his arms, and as I leant against him my sobs would die away, the tumult in my brain subside, and my pounding heart slow down and begin to beat quietly against his, as we breathed in the same tranquil rhythm.

Thus it is when we "breathe to God," and Early Friends considered that it was only when this communion, this "breathing," was established, that petitionary prayer could rightly be offered, for then our asking will be taught and conditioned by the Holy Spirit himself.

This is not to imply that there is no room or value for the "emergency," the swift petition to God in moments of crisis or danger. Recollection here is instantaneous and instinctive—the prayer is winged with trust. But for the rest of the time we need to practise a steady gentle, often interrupted but always returned-to response to the love of God; an affirmation of his reality, a trust in his presence, and undaunted expectation of his self-revealing.

Once I attended a little mission meeting in a remote Berkshire village. The preacher was full of sound and fury, and the thunder of his voice has passed from my mind and left not a wrack behind it. What I remember is the

elderly man who stood up a moment after the meeting began, and lifting his face to heaven spoke with the trust of a small child; "Teach us, dear Lord, as thou art not always passing by."

But how make time for this? To say, in the words of a leisured friend of mine, that "there is always time for anything you really want to do" is a dangerous half-truth, and does not speak to the actual condition of many of us, think of the mother of toddlers without domestic help; the doctor who may expect to be rung up any hour of the day or night; the youngsters who have to share a bedroom or a crowded sitting-room, and whose only real privacy is out-of-doors or in what the advertisements delicately refer to as "the smallest room in the house." If you take the "always time for anything you really want to do" line with these people, all you are likely to achieve is a damaging comparison of your hearer's circumstances with your own. He must be persuaded not only that the practice of the presence of God is desirable, but that it is within his present capacity.

Time has not got to be "made;" it has got to be discovered; and what a wealth of small moments we have when we really look for them! Those "breathing spaces" when we have to wait through circumstances beyond our control; the bus queue, the slowly bailing kettle, the typing by our secretary of the letters we must sign before leaving the office, the occupied telephone kiosk. Only too often we squander them in irritation or impatience; yet they are the moments when, if we will, ours is the presence of God, the time for recollection.

Recollection: the continual quiet bringing of the mind back to the affirmation that whether I feel it consciously or not, God is, and God loves me; and that I do desire, however imperfectly, to be his child and do his will. Some of us can do this wordlessly; some of us find borrowing from the great words of the past a help, although, as our Quaker forefathers well knew this holds the persistent danger of drugging and deceiving ourselves with the ordered beauty of words which are not really ours. If we need words it is best to work out our own mode of expression, how-

(Continued on page 55)

THE ENGLISH IN SURAT

H. D. SETHNA In "The Hindu," Madras

PERHAPS no city in Western India has so much to tell as Surat. We may go back as early as August, 1608, when the first ship of East India Company, the Hector, appeared off Surat, carrying William Hawkins and his small band of enterprising young men. Hawkins did a very hazardous trip voyaging over thousands of miles of an unknown sea, without any charts to guide him and with the fierce threat of the Portuguese and Spanish pirates all around him. What was the urge for making this long and perilous journey? What was there in Surat that acted as a lodestar to those bold men from a far off

country?

The answer could well be—spices and travellers tales. Life in England under James I included tea, coffee, tobacco, sugar, but above all, England wanted spices which were a necessity, both for making food palatable and for preserving meat during the rigorous English winter. England had heard of rich spices of India, and specially the abundance of them that came to the Port of Surat. But there were many things, besides these, that England had heard of—colourful stories from travellers about the fabulous largesse that lay in this small town on the Tapti river.

The fame of Surat stemmed from a larger source—the wealth and glory of the Moghul court. We may turn the pages of history further back, even earlier than the landing of Hawkins, to the very first Englishmen in India in 1582—the merchants John Newberry and Ralph Fitch; William Leedes, a jeweller, and James Storey a painter. There was no John Company then. Theirs was an "individual picnic" braving so to say, the seven seas in a little trading vessel, the Tiger. They could not travel by the Cape of Good Hope controlled as it was then by the mighty Spanish and Portuguese ships. They had, therefore, to take a hard and circuitous route, first sailing to Tripoli, then journeying over land in a caravan to Aleppo, Baghdad and Bahrein, and thence to India by sea.

think that this bold and unorthodox *farman* of his would cost the Moghuls their Empire a hundred years later. The English grabbed this opportunity and Captain Best's ship, the Dragon, left behind at Surat a small band of its crew—five men—to start the first English settlement in India.

John Company was, however, thinking furiously as to how it could develop this small settlement. A year later in 1614 another fleet—four ships and four hundred gallant men—under the Command of Captain Downton was sent out and landed in Surat. The Portuguese were once again extremely perturbed by this strange power in their midst, and six great galleons, with three times the number of guns and men, were promptly armed to give battle to Downton's small band of men. The attack was made unexpectedly and skilfully and a bloody sea combat ensued. But the lesson of the Spanish Armada was repeated here—on a smaller scale, however. With fierce courage and cannonade, the enemy's galleons were driven off, and actually Downton's little fleet had won.

The expedition of Newbury and his friends proved infructuous and so was the trip of Hawkins, sponsored by the East India Company later. There followed another small English fleet, of three ships, which also failed. In 1612, the English, undeterred by these misadventures sent out Captain Best with the Dragon and the Hoslander. They were severely attacked by the Portuguese, but this first sea battle of the British and their enemies fortunately ended in a surprising and sudden victory, the Portuguese having beaten a quick retreat to Goa one fine morning. The Emperor Jehangir, who heard about the victory of the newcomers over the mighty Portuguese power was so impressed by their courage that he sent a *farman* allowing the English to trade at Surat. Little did he

Since that day, the English agents began to trade boldly with Surat, and in August 1618, King James I sent out an ambassador, Sir Thomas Roe, to Emperor Jehangir's court. In a famous letter from the great Moghul to King James, the freedom to trade with India was accorded in the following dignified and unequivocal terms. "I have given my command to all my kingdoms, subjects and vassals, as well as to the greatest as to the lowest, and to all my sea ports, that it is my

(Continued on page 55)

The Alternative To The Indian College

(Continued from previous page)

student going to pay them or is the general community going to foot the bill?

There will, of course, be administrative expenses. How much per year is this going to be and who is going to provide the money? What is the nature of the administrative expenses? The Committee should take the Indian community into its confidence over these matters. Finally, and possibly most important of all: What about the permanency of this Committee and the classes organised by it? It is offering students who will stand out of Salisbury Island a four-year alternative. And its resources and administrative personnel such that a student who enrolls with it this year will be protected, served and guided by the Committee for the next four years? Should the scheme fold up in-between the organisers may justifiably be charged with betraying those students who are standing out of the tribal college. The Indian community will welcome a detailed statement from the Committee about its scheme, for tribal education starts in earnest in a few days' time.

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY AND SERVICE

INSURE WITH

NEW INDIA

MY PILGRIMAGE TO NON-VIOLENCE :

By MARTIN LUTHER KING In "Bhoo dan"

OFTEN the question has arisen concerning my own intellectual pilgrimage to non-violence. I had grown up abhorring not only segregation but also the oppressive and barbarous acts that grew out of it. I had passed spots where Negroes had been savagely lynched, and had watched the Ku Klux Klan on its raids at night, I had seen police brutality with my own eyes and watched Negroes receive the most tragic injustice in the courts. All of these things had done something to my growing personality. I had come perilously close to resenting all white people.

I had also learnt that the inseparable twin of racial injustice was economic injustice. Although I came from a home of economic security and relative comfort, I could never get out of my mind the economic insecurity of many of my playmates and the tragic poverty of those living around me.

So when I went to Atlanta's Morehouse College as a freshman in 1944 my concern for racial and economic justice was already substantial. During my student days at Morehouse I read Thoreau's "Essay on Civil Disobedience" for the first time. Fascinated by the idea of refusing to co-operate with an evil system, I was so deeply moved that I reread the work several times. This was my first intellectual contact with the theory of non-violent resistance.

Not until 1948, however, did I begin a serious intellectual quest for a method to eliminate social evil. Although my major interest was in the fields of theology and philosophy, I spent a great deal of time reading the works of the great social philosophers. I came to Walter Rauschenbusch's "Christianity and the Social Crisis", which left an indelible imprint on my thinking by giving me a theological basis for the social concern which had already grown up in me as a result of my early experiences. Rauschenbusch had done a great service for the Christian Church by insisting that the gospel deals with the whole man, not only his soul but his body; not only his spiritual well-being but his material well-being. It has been my conviction ever since reading Rauschenbusch that any religion which professes to be concerned about the souls of men and is not concerned about the social and economic conditions that scar

the soul, is a spiritually moribund religion only waiting for the day to be buried. It well has been said: "A religion that ends with the individual, ends."

After reading Rauschenbusch, I returned to a serious study of the social and ethical theories of the great philosophers, from Plato and Aristotle down to Rousseau, Hobbes, Bentham, Mill and Locke.

During the Christmas holidays of 1949 I decided to spend my spare time reading Karl Marx to try to understand the appeal of communism for many people. For the first time I carefully scrutinized "Das Kapital" and "The Communist Manifesto." I also read some interpretive works on the thinking of Marx and Lenin. In reading such Communist writings I drew certain conclusions that have remained with me as convictions to this day. First, I rejected their materialistic interpretation of history. Communism, avowedly secularistic and materialistic, has no place for God. This I could never accept, for I believe that there is a creative personal power in this universe who is the ground and essence of all reality—a power that cannot be explained in materialistic terms. History is ultimately guided by spirit, not matter. Second, I strongly disagreed with Communism's ethical relativism. Since, for the Communist there is no divine government, no absolute moral order, there are no fixed immutable principles; consequently almost anything—force, violence, murder, lying—is a justifiable means to the "millennial" end. This type of relativism was abhorrent to me.

Constructive ends can never give absolute moral justification to destructive means, because in the final analysis the end is pre-existent in the means.

Third, I opposed communism's political totalitarianism. In communism the individual ends up in subjection to the state. True, the Marxist would argue that the state is an "interim" reality which is to be eliminated when the classless society emerges; but the state is the end while it lasts, and man only a means to that end. And if any man's so-called rights or liberties stand in the way of that end, they are simply swept aside. His liberties of expression, his freedom to vote, his freedom to listen to what news he likes or

to choose his books are all restricted. Man becomes hardly more, in communism, than a depersonalized cog in the turning wheel of the state.

This depreciation of individual freedom was objectionable to me. I am convinced now, as I was then, that man is an end because he is a child of God. Man is not made for the state, the state is made for man. To deprive man of freedom is to relegate him to the status of a thing, rather than elevate him to the status of a person.

Man must never be treated as a means to the end of the state, but always as an end within himself.

Yet, in spite of the fact that my response to communism was and is negative, and I considered it basically evil, there were points at which I found it challenging. Communism challenged me to a growing concern about social justice. With all its false assumption and evil methods, communism grew as a protest against the hardships of the under-privileged. Communism in theory emphasized a classless society, and a concern for social justice, though the world knows from sad experience that in practice it created new classes and a new lexicon of injustice.

I also sought systematic answers to Marx's critique of modern bourgeois culture. He presented capitalism as essentially a struggle between the owners of the productive resources and the workers, whom Marx regarded as the real producers. Marx interpreted economic forces as the dialectical process by which society moved from feudalism through capitalism to socialism, with the primary mechanism of this historical movement being the struggle between economic classes whose interests were irreconcilable. Obviously, this theory left out of account the numerous and significant complexities—political, economic, moral, religious, and psychological—which played a vital role in shaping the constellation of institutions and ideas known today as Western civilization. Moreover, it was out-dated in the sense that the capitalism Marx wrote about bore only a partial resemblance to the capitalism we know in this country.

But in spite of the shortcomings of his analysis, Marx had raised some basic questions I was deeply concerned from my early teen days about the gulf between

superfluous wealth and poverty, and my reading of it made me ever more aware of this gulf. Although American Capitalism had reduced the gap through reforms, there was still need for a better distribution of wealth. Moreover, Marx had pointed out the danger of the profit system: capitalism is always in danger of inspiring men more concerned about making a living than making a life. Men are prone to judge success by the index of our salaries or the size of our automobiles, rather than by the quality of our service relationship to others. Capitalism can lead to a practical materialism that is as evil as the materialism taught by communism.

My reading of Marx convinced me that truth was found neither in Marxism nor in traditional capitalism. Each represents a partial truth.

During my stay at Crozer, I was also exposed for the first time to the pacifist position in a lecture by Dr. A. J. Muste. I was not moved by Dr. Muste's talk, I was far from convinced of the practicability of his position. Like most of the students of Crozer, I felt that while war could not be a positive or absolute good, it could serve as a negative good in the sense of preventing the spread and growth of an evil force. War, horrible as it might be, might be preferable to surrender to a totalitarian system—Fascist, or Communist.

During this period I had almost despaired of the power of love in solving social problems. Perhaps my faith in love was shaken by the philosophy of Nietzsche. Nietzsche's glorification of power—in his theory life expressed the will to power—was an outgrowth of his contempt for ordinary morals. He attacked the whole of the Hebraic-Christian morality—with its virtues of piety and humility, its worldliness and its attitude towards suffering—as the glorification of weakness as a virtue out of necessity and importance.

Then one Sunday afternoon I travelled to Philadelphia to attend a sermon by Dr. Mordecai Johnson, President of Howard University. Dr. Johnson had just returned from a trip to India, and, to my great interest, he spoke of the life and teachings of

It was in this Gandhian emphasis on love and non-violence that I discovered the method for social reform that I had been seeking for so many months . . .

ma Gandhi. His message profound and electrifying left the meeting and left a half dozen books on his life and works.

Like most people, I heard of Gandhi, but I had never read him seriously. As I read I became deeply fascinated by his campaigns of non-violent resistance. I was particularly moved by the Salt March and the Sea and his numerous fasts. The whole concept of satyagraha (*Satya* is truth which equals love, and *graha* is force; Satyagraha, therefore, means truth-force or love-force) was profoundly significant to me. As I delved deeper into the philosophy of Gandhi my scepticism concerning the power of love gradually diminished, and I came to see for the first time its potency in the area of social reform. Prior to reading Gandhi I had about concluded that the ethics of Jesus were only effective in individual relationships. The 'turn the other cheek' philosophy and other 'your enemies' philosophy were very valid, I felt, when individuals were in conflict with other individuals; when racial groups and nations were in conflict a more realistic approach seemed necessary. But after reading Gandhi I saw how utterly mistaken I was.

Gandhi was probably the first in history to lift the love of Jesus above mere interpersonal relationships to a full and effective social level on a large scale. Love for me was a potent instrument of social and collective transformation. It was in this Gandhian emphasis on love and non-violence that I discovered the method for social reform that I had been seeking for so many months. The intellectual and moral satisfaction that I derived from the utilitarianism of Bentham and Mill, the revolutionary methods of Marx and Lenin, the Social Darwinism of Hobbes, the "return to nature" optimism of Rousseau and the Superman philosophy of Nietzsche, I found in the non-violent resistance philosophy of Gandhi. I came to realize that this was the only method that was both morally and practically sound and open to oppressed people

in their struggle for freedom.

But my intellectual odyssey to non-violence did not end here. During my last year in theological school, I began to read the works of Reinhold Niebuhr. Niebuhr had himself once been a member of the pacifist ranks. His break with pacifism came in the early thirties, and the first full statement of his criticism of pacifism was in "Moral Man and Immoral Society." Niebuhr began emphasizing the irresponsibility of relying on non-violent resistance when there was no ground for believing that it would be successful in preventing the spread of totalitarian tyranny. It could only be successful, he argued, if the groups against whom the resistance was taking place had some degree of moral conscience, as was the case in Gandhi's struggle against the British. Niebuhr's ultimate rejection of pacifism was based primarily on the doctrine of man. He argued that pacifism failed to do justice to the reformation doctrine of justification by faith, substituting for it a sectarian perfectionism which believes "that divine grace actually lifts men out of the sinful contradictions of history and establishes him above the sins of the world."

At first, Niebuhr's critique of pacifism left me in a state of confusion. As I continued to read, however, I came to see more and more the shortcomings of his position. For instance, many of his statements revealed that he interpreted pacifism as a sort of passive non-resistance to evil expressing naive trust in the power of love. But this was a serious distortion.

My study of Gandhi convinced me that true pacifism is not non-resistance to evil, but non-violent resistance to evil. Between the two positions, there is a world of difference. Gandhi resisted evil with as much vigour and power as the violent resister, but he resisted with love instead of hate.

True pacifism is not unrealistic submission to evil power as Niebuhr contends. It is rather a courageous confrontation of evil by the power of love, in faith that it is better to be the recipient of violence than the inflictor of it, since the latter only multiplies the existence of vio-

lence and bitterness in the universe while the former may develop a sense of shame in the opponent, and thereby bring about a transformation and change of heart.

In 1954 I ended my former training with all of these relatively divergent intellectual forces converging into a positive social philosophy. One of the main tenets of this philosophy was the conviction—that non-violent resistance was one of the most potent weapons available to oppressed people in their quest for social justice. At this time, however, I had merely an intellectual understanding and appreciation of the position, with no firm determination to organize it in a socially effective situation.

When I went to Montgomery as a poster, I had not the slightest idea that I would later become involved in a crisis in which non-violent resistance will be applicable. I neither started the protest nor suggested it. I simply responded to the call of the people for a spokesman

When the protest began, my mind, consciously or unconsciously, was driven back to the Sermon on the Mount, with its sublime teachings on love, and the Gandhian method of non-violent resistance. As the days unfolded, I came to see the power of non-violence more and more. Living through the actual experience of the protest, non-violence became more than a method to which I gave intellectual assent; it became a commitment to a way of life. Many of the things that I had cleared up intellectually concerning non-violence were now solved in the sphere of practical action.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg, Phone 33-1654

INSOLVENT ESTATE G. BISHOON TENDER

Separate tenders are hereby invited for the purchase as a going concern of:

(A) Bishoon's Motor Transport, operating three non-European bus certificates in the Edendale area of Pietermaritzburg and holding also a certificate for Funerals etc., in Edendale. The following buses are involved:

1. Leyland Tiger
2. Leyland O.P.S. 41 (requires repair)
3. Leyland Comet
4. Henschel
5. Henschel
6. International K 7 (old)
7. International L 180 (old)
8. International L 180 (old)

Offers should preferably cover the entire fleet of vehicles.

(B) Bishoon's Motor Transport operating a cartage business in the Pietermaritzburg area with the following vehicles:

- (1) Bedford 6 ton tipper
- (2) Chevrolet 5 ton tipper (not in working order)
- (3) Chevrolet 3 ton flat top (not in working order)

Offers are required for each vehicle separately.

Tenders in duplicate marked on the outside of the envelope "Tender Insolvent Estate G. Bishoon" must reach the office of the Master of the Supreme Court, Pietermaritzburg, by 12 noon on Friday, 3rd March, 1961. For further information apply to the undersigned. The highest or any tender will not necessarily be accepted and it is important that tenderers state clearly the proposed method of payment.

O. H. WINTERTON,
Co-Trustee.

169 Longmarket Street,
Telephone 28974, Pietermaritzburg.

SURPRISE IN AICC ELECTION

NEW DELHI (By Mail)—As was anticipated Mrs. Indira Gandhi topped the voting in the elections to the Working Committee of the All-India Congress held recently. The six others elected were Mr. Y. B. Chavan, Mr. Sadiq Ali, Mr. G. Rajagopalan, Sardar Darbara Singh, Dr. Harekrishna Mahatab and Dr. Ram Subagh Singh.

Of the seven names circulated to members with the blessings of the top leaders, the only upset was in regard to the election of Dr. Ram Subagh Singh. Dr. Syed Mahamood was the seventh candidate who was favoured by the bosses. But Dr. Ram Subagh Singh's election upset their calculations.

This is undoubtedly a recognition of the fearlessness, and frankness with which he voiced his criticism of the Government's policies and generally popular feeling among Congressmen. Last year, in Delhi, he was elected General Secretary of the Central Congress Parliamentary Party against powerful canvassing.

Three hundred and forty-four

out of 369 eligible voters (AICC members) exercised their votes.

The 12 candidate who contested the seven seats secured the following number of votes shown against each: Mrs. Indira Gandhi (331), Mr. Y. B. Chavan (259), Mr. Sadiq Ali (248), Mr. G. Rajagopalan (232), Sardar Darbara Singh (225), Dr. Harekrishna Mahatab (196), and Dr. Ram Subag Singh (196) all elected, Dr. Syed Mahmood (168), Seth Govind Das (141), Mr. K. Hanumanthiah (119), Mr. V. B. Raju (94) and Mr. Shah Mohamad Umair (27).

The results of the poll were announced by Mr. K. Madhavan Nair as the Subjects Committee concluded its deliberations after adopting all official resolutions

FAMOUS INDIAN SOCCER TEAM VISITS E. AFRICA

NAIROBI—Sixteen players of the well-known Indian soccer team, "Mohun Bagan", from Calcutta arrived in Nairobi last week by air from Bombay. Four more players arrived a few days later. The team will play a number of matches in Uganda, Kenya, Tanganyika and Zanzibar, including four Tests, one each at Kampala, Nairobi, Dar es Salaam and Zanzibar.

The following are the names of the first 16 players: Messrs. Manna, S. Seth, C. R. Das, A. T. Rahaman, P. Sarkhel, M. Goswami, Jarnal Singh, Kempie, Narsiya, A. Dhar, Amiya Banerjee, Dipu Das, A. Chakravarty, Salauddin, Chidanandan and Arunamayagam. Mr. K. Bhattacharjee is the Manager of the team.

The team which has come to East Africa at the invitation of the Indian Gymkhana, Mbale (Uganda), will play the following matches during their stay in their territories:

February 25—Play at Gulu against Northern Provinces.

February 28—Play at Kampala against Buganda Province.

March 3—Play at Jinja against Busoga Dist. or Uganda B.

March 5—Play at Kampala against Uganda (Test).

March 8—Play at Kisumu against Nyanza Province.

March 10—Play at Mwanza against Lake Province.

March 12—Play at Nairobi against Nairobi.

March 15—Play at Dar es Salaam against Provincial team.

March 18—Play at Dar es Salaam against Tanganyika (Test).

March 19—Play at Zanzibar against Zanzibar (Test).

March 22—Play at Mombasa against Coast Province.

March 25—Play at Nairobi against Kenya (Test).

April 1—Play at Nairobi against Kenya Gossage.

The team has already played two matches against Uganda Lions at Kampala and against East Province at Mbale.

BOOKS FOR SALE

Truth is God 25c
Women and Social Injustice 75c

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban,
Natal.

NEW RESEARCH PLAN FOR INDIA

NEW DELHI—Dr. A. N. Khosla, Member for Education in the Planning Commission, said here that the Planning Commission was considering a proposal for setting up an autonomous National Education Research Council to guide educational research work in the country. The Council would also integrate under its direct control all the research activities of the Central Government in the field of education.

Dr. Khosla, who was delivering the Foundation Day address of the Central Institute of Education here, said that provision was also being made in the Third Plan to strengthen the research units in the States.

A number of committees and commissions," said Mr. Khosla, "have been appointed in an attempt to adjust our educational system to the new and growing social and economic needs of the country. The implementation of their recommendations has thrown up a whole set of new problems which call for systematic and sustained research for their solution. In the absence of support from such research, considerable wastage would be inevitable in the process of any large-scale expansion."

Dr. Khosla said that the Planning Commission attached very high priority to the role of education in development and added that although the allocations made for education in the Draft Third Plan were far from sufficient compared to the needs, they marked a decisive step forward.

"Tentatively," said Dr. Khosla, "an outlay of Rs. 500 crores is proposed for educational

development plans for the Third Plan period 1961-66, against Rs. 426 crores likely to be spent during the first two plans 1951-61. In addition, there will be about Rs 70 crores or so for educational programmes in the provision made for community development, the welfare of backward classes, etc. Also, departments other than education, both at the Centre and in the States, would be spending Rs 200 to Rs 300 crores on education and training schemes.

This outlay on new programmes under education and training will be in addition to about Rs 160 crores or so which the Central and State Governments would be spending annually on the maintenance of institutions and their staff established by the end of the Second Plan. This will account for about Rs 800 crores or so for the five years of the Third Plan. Thus the total outlay on education and training programmes during the Third Plan would be of the order of about Rs. 1700 crores. Added to this amount will be the vast effort which will be forthcoming from voluntary organisations, district boards, municipalities, etc., in the field of educational expansion and development."

Dr. Khosla said that the major task in the Third Plan was to provide free and universal primary education for all children of the age group 6-11

BOOKS FOR SALE

The Bhagavadgita—Radhakrishnan	R1.—15
Eminent Americans—J. T. Sunderland	75c
Christian Missions—M. K. Gandhi	50c
Selected Letters I—M. K. Gandhi	70c
Towards New Education—M. K. Gandhi	23c
Public Finance And our Poverty—J. C. Kumarappa	25c
What Is Wrong With Indian Economic Life	
—D. V. , R. V. Rao	30c
Christianity Its Economy And Way Of Life	
—J. O. Kumarappa	23c

Obtainable from:

'INDIAN OPINION,'

P. Bag, Durban, Natal.

The English In Surat

(Continued from page 51)

pleasure and I do command that all the English merchants in all my dominions there be given freedom and residence... and that all their ships may come and go on to my port wheresoever they choose at their own will."

It was at this time also that the English established the first factory in Surat. From the early settlement of five men, the English garrison had now increased to at least forty or more, the maintenance of which cost the East India Company one hundred thousand pounds per year! The house acquired for the factory was one of the largest in the town and provided every kind of comfort. In addition to the usual amenities, there were several wine cellars and water-houses, a tank of water on the premises, and a Hum-bum or a Turkish Bath.

The head of the factory was the President, next to whom was the Accountant. After the latter, in rank, there was the Storekeeper and the Purser Marine. These four constituted the Council which ruled over the affairs of the factory. Besides these, there were the Secretary and the Chaplain, the last dignitary occupying an important position, for when people mean to settle down in a strange spot of land some thousands of miles from their homes, the grace of God is always needed both in life and at the time of death.

Life in the factory combined both vigorous discipline and good comfort, akin to that of a traditional college in England or a mediaeval monastery. The Factors all dined together in the hall and every morning went for prayers in a chapel. None was permitted to leave the factory without the personal permission of the President. But though the Factory were governed by strict rules and regulations, they enjoyed comfort and luxury at table, for the factory employed English, Portuguese and Indian cooks—"all entertained to dress meat in different ways for the gratification of the stomach."

When the Factors travelled they did so in great pomp, with a flourish of flags and trumpets and an escort of peons and footmen. Nevertheless, life for them was not, so to say, all "ale and shittler." They were often in difficulties and sometimes had to fight for their lives. The rule of the Moghul Governor was characterised by harassment of

the traders so as to extort the most out of them. At the slightest provocation to which the Governor may be put, the Factors were made to suffer both penalty and hardship. Such a state of affair continued till 1732, when a revolt was led by the merchant prince Moolnas and Henry Lowther of the English Surat Factory put to flight the Moghul Governor, Sohrab Khan, from Surat. The new Governor who was immediately appointed, owed allegiance to the English and henceforward, although the Moghul governors occupied the seat of power, they existed on English sufferance.

The freedom from Moghul intrigues in Surat, however, came too late. By 1684, the destiny of Surat was decided when the Headquarters of the East India Company was transferred to Bombay. Soon Bombay began to flourish and Surat receded into the background, although momentarily in 1885, it once again flashed into the picture as the venue of the beginning of the former B.B. & C.I. Railway line on the west coast. Although the Railway began in Surat, it meant more to its sister town than to itself, for the old town of Surat, as compared to its former lustrous times, lay in a comparative stupor as it does even today. But one has only to turn the pages of history to rediscover the splendour of its early days the market places with their store of gold and silver, their silks and brocades; the Moghul commanders in their rich costumes and the good old English Factors with their plumed helmets and swords; and the mighty ships filled with merchandise thronging the waters of the Tapti—the Surat of yesterday.

New School For Muslims

A N \$80,000 institution, to be known as the Muslim Educational College of British Guinea, is expected to open its door to about 800 pupils, sometime during middle of 1961. The college, the first established by the Muslim community in British Guinea and the second in the British West Indies, will have as its principal an educator recruited from Pakistan. Open to all races, its teaching staff will be Guianese.

Memorial For The Foundations Of Prayer

HYDERABAD.—The Andhra Pradesh Government have taken up the construction of a theatre called "Rabindranath Bharti" at Hyderabad to commemorate the centenary of the Poet Tagore and it is expected to be completed by the first week of May, 1961.

With a view to celebrating the occasion in a fitting manner, the Governor, has constituted a Committee to draft the necessary programme. The cultural Sub-Committee has invited two artistes from the Tagore's Academy of Dance, Drama and Music, Calcutta, to train local artistes in the production of two dance dramas—"Chitrangada" and "Basanth."

Engineering College For Gujarat

SURAT.—The Government of India have decided to establish a full-fledged regional engineering college for Gujarat at Surat during the Third Plan, it is learnt here.

The project is estimated to cost about rupees one crore and will have facilities for admitting 250 students.

The institution will be named after Mr. Purushottamdas Thakurdas, the well-known industrialist and businessman, who has donated Rs. 20 lakhs for the purpose. It will be administered by an independent board set up by the Central Government in consultation with the State Government.

[Note: 1,000 rupees = £75.
1 lakh = 100,000]

{ Continued from page 50 }

ever halting. One Friend I know phrases it "Yes, yes, Lord; always yes." I myself use "Dear God!" Thomas Kelly used to say "Thine only!" but adds:

"Change the phrases, as you feel led, from hour to hour or from forenoon to afternoon. If you wander, return and begin... The time will come when verbalisation is not so imperative, and yields place to the attitudes of soul which you meant the words to express... If you find after a time that these attitudes become diffused and vague, no longer firm-textured, then return to verbalisations and thus restore their solidity."

We were accustomed daily to this, how much less trouble many of us would have in "centring quiet" both in our times of quiet and our Meetings for Worship!—Beatrice Saxon Snell, *The Friend*. (From *The Guardian*.)

.....
WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 10/6.

LADIES models: 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, Elliott Street, P.O. Box 9279, Johannesburg.

Stocks limited, order immediately.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars

1	Gallon	95c	each	F.O.R. DURBAN
1	"	R1-25	"	"
2	"	R2-0	"	"
3	"	R3-50	"	"
4	"	R4-50	"	"

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DURBAN.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

fifty years ago... February 1911

London Moslem League And South African Indian Grievances

(From "The Indian Opinion" February 25, 1911)

ADDRESSING the Under-Secretary of State for the Colonies, on the 19th ulto., Mr. K. T. Kaderbhoy, Hon. Secretary of the London Branch of the All-India Moslem League has written as follows:—

I am directed to convey to the Right Honourable the Secretary of State the warmest thanks of the Committee of this League for the 14th ultimo, signed by Sir Charles Lucas, respecting the detailed representation we had the honour to submit a few weeks ago upon the position of grievances of Indian subjects of His Majesty in the self-governing Dominions, and more particularly in South Africa. The Committee wish me to express their gratification to receive the intimation that the questions raised in the representation are receiving the earnest consideration of His Majesty's Government, for they believe the announcement will have a reassuring effect in India. In reference to three points of detail mentioned in the letter of Sir Charles Lucas my Committee desire to make a few brief observations.

2. My Committee beg first to express their satisfaction that the regulation excluding Indians over the age of fourteen from the Natal Government Schools was rescinded before the date of their letter. They trust that full effect is being given to the rescindment, and that in actual practice needless and illegal obstacles are not placed in the way of the acquisition by Indian children of adequate education.

3. My Committee appreciates the remark of the Secretary of State that "the Cape franchise as it existed at the date of South African Union is in no way restricted by the South Africa Act 1909," but they venture to affirm that in a very important respect the position of Indians has been made worse instead of better by the confederation. Before Union, British Indians were eligible for election to membership of the legislature which was supreme in the control of the affairs of the Cape. The South

Africa Act deprives them of that right since it limits membership of the Union Parliament to persons of European descent. Hence my Committee feel that they are justified in submitting that British Indians have suffered reduction in status and have been deprived of rights of citizenship hitherto enjoyed. A differentiation has been arbitrarily made between them and Europeans and Africaner citizens on grounds of race alone.

INDIAN TRADERS IN NATAL

4. With reference to the complaints made in our representation as to the unfair application towards Indian traders of the Natal Dealers Licences Act, 1897, my Committee note that an appeal lies to the Supreme Court in cases where the renewal of an existing licence is refused by the licensing authority. I am directed to point out, however, that there is still no appeal possible in regard to refusals to grant new licences. This is a serious grievance; and the position can only be properly understood when it is borne in mind that the licensing boards frequently consist in no small degree of traders, personally interested in checking Indian competition; and that, consequently, the boards may, and sometimes do, come to conclusions not in accordance with the wishes of the general European population. There can be doubt that as in the case of liquor licences in this country, applications for new licences or renewals should be dealt with by a judicial and not a municipal authority. But as the Natal law has otherwise directed, there should be the safeguard of appeal to the Supreme Court against refusals of applications for new licences as well as renewals. The present law stands in the way of business enterprise on the part of established Indian traders in meeting changed conditions by removals from one part of a locality to another or by other adaptations to local circumstances. Moreover, the attitude of the Natal

licensing boards is liable to be followed in other parts of the Dominion; indeed my Committee are informed that this tendency is already observable in the Cape Colony.

A SERIOUS WARNING

5. I am directed to add, in reference to paragraphs 11 and 12 of my former letter, that my Committee have noted with somewhat mixed feelings the decision of the Government of India to exercise the statutory powers recently acquired by issuing a notice in April next prohibiting further indentured emigration to Natal after July 1st next. My Committee feel that this decision is wise and just, being called for as in some sense a measure of retaliation. Nevertheless, as loyal citizens of the Empire, they cannot regard with unqualified complacency the spectacle of the greatest Dependency of the Crown being driven to protect its people in this manner from ill-treatment in other parts of the Empire. At best the measure checks the further growth of a great evil; but it does not protect from inconsiderate treatment the many thousands of British Indians now domiciled in South Africa. Above all it does not meet what is after all by far the most serious feature of all the whole problem—the grave injury to Imperial interests arising from the feeling of indignation and keen sense of injustice which, as pointed out in the League's representation, is shared by all classes of His Majesty's Indian subjects in reference to the lot of their fellow-countrymen in the self-governing Dominions.

THE IMPERIAL CONFERENCE

6. In these circumstances my Committee earnestly desire to see a fulfilment of the rumours which have been circulated of late that a proposed settlement of the Indian problem is to come under the consideration of the Union Parliament. They feel that the present opportunity for His Majesty's Ministers to press for a fair and reasonable settlement should be utilised to the fullest extent both by representations to the Union Government and through the medium of the forthcoming Imperial Conference. In view of the overwhelming importance of a settlement being reached they would renew most earnestly the appeal made in paragraph 16 of my letter for the inclusion of one or more Indians in the Conference for the discussion of this serious problem. The question of a solution so closely

affects the happiness and contentment of the Indian people that my Committee hold it to be very important that the Indian point of view should be put by representatives acquainted at first hand with the feelings of their countrymen, and they are confident that the presence of such representatives would be of great assistance in arriving at conclusions satisfactory both to the people of India and the Empire as a whole.

New Official Language For Ceylon

COLOMBO.—Sinhalese, spoken by more than two-thirds of Ceylon's nine million people, become the State language of the country taking the place that English had held since 1815.

The Government has announced it would bring into force a series of regulations to ensure "reasonable use" of Tamil, the language of the single largest minority, especially in the administration of the Tamil-speaking northern and eastern provinces.

While the Sinhalese people throughout the country welcomed the switch-over as "the dawn of a new era of national awareness" the two million Tamil people bemoaned that the position of parity of status with Sinhalese that their own language had enjoyed in recent years was gone.

EXPERT REPORT ON INDIA FOR KENNEDY

WASHINGTON — President John Kennedy will study a report on India prepared by a "task force" of experts who have prepared an overall survey of India, its problems and relations with the United States for Mr. Kennedy's consideration.

The report, like others he has been receiving since his election, has been prepared by the study group of experts whom he had requested to examine the major problems he will face.

If it follows the lines of similar studies made in other fields, the group's report will also contain recommendations for the President-elect, some of which he may act upon after taking over the reins of office.

Two other "task force" reports—on his election campaign proposal for a peace corps of young Americans to serve on U.S. aid project overseas, and on national resources—were also given to Mr. Kennedy.

*

સર્વ ભૂતો તથા ચેતન પ્રાણી-
જોમાં પરમાત્માનું દર્શન કરો.
તેના સામીપ્યને અનુભવ કરો.
આથી તમને અક્ષય અને અસ્તીત્વ
આનંદ તથા શક્તિ પ્રાપ્ત થશે
—શિવાનંદ.

પુસ્તક પટ મુદ્રણ ૭

તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૧.

કુલક નકલ સેન્ટ, ૪

૮,૫૦૦ કલકો અને હિંદીઓને ખસવું પડશે

પાશ્ચિમ રેન્ડ માટે ગ્રુપ એરિયાઝ બોર્ડની યોજના

ગ્રુપ એરિયાઝ બોર્ડ અને પાંચ પશ્ચિમ રેન્ડની સુધરાણી પશ્ચિમ રેન્ડમાંથી ૮,૫૦૦ કલકો અને હિંદીઓને ખસાડવા માટે એક યોજના ઘડી રહ્યા છે. આમ પશ્ચિમ રેન્ડ અને પૂર્વ રેન્ડમાંથી લગભગ ૩૦,૫૦૦ માણસોને ૧૨ રેન્ડ ના ઘરોમાંથી હટવું પડશે. એ એક અસ્વાધીકારી ઘર અને પૂર્વ રેન્ડ વિશે લખ્યું હતું. આમ બે વિભાગોમાં ગ્રુપ એરિયાઝ બોર્ડ કલકો અને હિંદીઓને વહેંચવા માંગે છે. આ યોજના પસાર થતાં બંને કોમોને પારાવાર નુકસાન થશે.

પશ્ચિમ રેન્ડના ને શહેરો આ યોજના નીચે આવશે તે નીચે મુજબ છે :
કુમસડોર્પ, રૂડીપોર્ટ—મરાઠમ્મ, રેન્ડ ફોન્ટીન, વેસ્ટનેરીયા અને કાર્લટનવીલ, વેસ્ટનેરીયા સિવાયના

આ બીજા શહેરોમાં ને ૨,૦૦૦ હિંદીઓ છે, તેઓને લેનાસીયા બંધું પડશે. લેનાસીયામાં ૨૪,૦૦૦ હિંદીઓને પશુત્યાજ બંધું પડશે. આ માટે યોજના તૈયાર થઈ રહી છે. ૬,૫૦૦ કલકોને કયા નાંખવા તે ઉપર વિચારણા હજી સુધી થઈ નથી.

કુમસડોર્પ ટાઉન કાઉન્સિલે એક ખરડો તૈયાર કરી ગ્રુપ એરિયાઝ બોર્ડને આપ્યો છે, તેમાં એવી સૂચના છે કે પશ્ચિમ રેન્ડના હિંદીઓને લેનાસીયા માં નાંખવા.

ટાઉન કાઉન્સિલની માંગણી
કુમસડોર્પ ટાઉન કાઉન્સિલે ને ખરડો તૈયાર કર્યો છે, અને જેમાં ને માંગણીઓ છે તે નીચે મુજબ છે :

● કુમસડોર્પને સંપૂર્ણ ગેર-વિરતાર તરીકે જાહેર કરવાની વિનંતી.

ગ્રુપ એરિયાઝ બોર્ડ પાસે એવી માંગણી થઈ છે કે કુમસડોર્પમાંથી હિંદીઓ અને કલકોને ખસાડી બીજા કયાં નાંખવા.

● કુમસડોર્પમાં કેવળ ૨૦૦ હિંદી-કલકોને લેવાથી અસુક સુવત સુધી રહેવાની છુટ આપવી જોઈએ. ત્યાંથી કાઢાઈને માટે હઠી બવાની સુવત ત્રણ વરસ સુધીની છે. ત્યાર પછી તેઓ ત્યાં રહી શકશે નહિ.

● બોર્ડને આ પગલાં ઝડપી બનાવવા માટે ટાઉન કાઉન્સિલ અભિનંદન આપે છે.

● કાઉન્સિલ એવી સૂચના કરે છે કે લેનાસીયા હિંદીઓ માટે રાખવું અને આમળ બતાં તે કલકો માટે પશુ યોગ્ય બચાવની સૂચના કરશે.

આ પાંચ પશ્ચિમ રેન્ડના શહેરોમાં રહેતાં હિંદીઓ અને કલકોની વસ્તી નીચે મુજબ છે.

કુમસડોર્પમાં કલકો ૨,૨૦૦, હિંદીઓ ૮૦૦, રૂડીપોર્ટ—મરાઠમ્મમાં, ૨,૮૦૦ કલકો અને ૧,૦૦૦ હિંદીઓ, રેન્ડફોન્ટીનમાં ૧,૨૦૦ કલકો અને ૧૦૦ હિંદીઓ, વેસ્ટનેરીયામાં ૧૦૦ કલકો, હિંદીઓની વસ્તી નથી, કાર્લટનવીલમાં ૨૪૦ કલકો અને ૧૦૦ હિંદીઓ છે.

સામ્બવાદી સત્તાઓ વિષે ભ્રમમાં રહેતાં નહિ

ગાંધીમામ (મદુરાઈ), સર્વેશ્ય નેતા શ્રી બપ્પાસાર નારાયણે બજાબંધું હતું કે, એશિયા અને આફ્રિકાના નવ આઝાદ દેશોના આગેવાનો વસાહતવાદ વિરોધી ગેરચાલો બાલિ નેતા બનેવા માંગતા દેશ-રચિયા-પોતેજ આને ફુલીયાને ગેટામાં ગેટા વસાહતવાદી દેશ છે, એ હકીકત તરફ ધરાઈ પૂર્વે આંખામઆમખું કરે છે તેનું કારણ એ છે કે, આ નવઆઝાદ દેશો પશ્ચિમી દેશો સાથે પોતાનો માસુલી ઠંડા વિગ્રહ લક્ષ્ય બને છે.

આ દેશોના આગેવાનો માટે પશ્ચિમી દેશો અને સામ્બવાદીઓ વચ્ચેના ઠંડા વિગ્રહ એક કુદરતી લાભ છે, અને તેઓ આ પરિસ્થિતિને પૂરા લાભ ઉઠાવવા માંગે છે.

બને ખાતરી છે કે, કુશોવને આ આગેવાનો પોતાના દેશમાં એકપણ ચાલું મળે એમ ધમ્મતા નથી, પણ પશ્ચિમી દેશોને તેમના મર્મસ્થાને સખત ફટકો મારવા માટે તેઓ કુશોવ પ્રત્યે આભારની લામણી કરાવે છે. વધુમાં શ્રી બપ્પાસારે કહ્યું હતું કે,

આ પ્રકારની નીતિ દૂર દેશીબરી નથી રથીયા કે ચીનની વસાહતવાદ વિરોધી સત્તા તરીકે તસવીર દોરાંમ તો તેથી તેમની એડી તળે કચડાઈ રહેલા કરોડો માનવીઓના નસીબે પ્રભાવી ન રહેશે, અને એશિયા તેમજ આફ્રિકાની પ્રભુઓમાં તેથી ખોટો ભ્રમ પેદા થશે. આ ભ્રમ માટે તેમને કલામ ફરીવાર પોતાની આઝાદી પથુ ગુમાવવી પડે.

યુદ્ધ પ્રતિકાર આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો વશથી ત્રિવાર્ષિક પરિષદને ખુલ્લી મૂકતી વેળાએ કરેલા પ્રવચનમાં શ્રી બપ્પાસારે આ અભિપ્રાય રજૂ કર્યો હતો.

આમની સભામાં કેન્યાટાની મુક્તિ અંગે ચર્ચા

બ્રિટીશ પાર્લામેન્ટની આમની સભામાં બેચેન કેન્યાટાને છોડવા માટે રજૂ કરાએલ સુચન બિલનના સંરચાન ખાતાના ઉપમંત્રી શ્રી. જી.બી. ફ્રેન્ડે નામંચુર ક્યું છે.

લેબર સભ્ય શ્રી. બ્રોક્લેએ બજાબંધું હતું કે, કેનીયામાં આફ્રિકન બહુમતી સત્તા પર આવે તે અમાલ કેન્યાટાને છોડવામાં આવે તો તે વધુ સાફ થઈ પડશે.

બવાબમાં શ્રી. ફ્રેન્ડે બજાબંધું હતું કે અને આ બાબતમાં બહુજ કાળજી-પૂર્વક વીચારણા કરી છે, અને મયા મેની ૧૦૦થી તારીખે કેન્યાટા મવનંદે ને ભાષણ ક્યું હતું તેનેજ અમે વળગી રહીએ છીએ—એ ભાષણમાં મવનંદે મોખ્ય કહ્યું હતું કે હાલ પરિસ્થિતિ એવી છે કે કેન્યાટાને છોડવા તું બની શકે તેમ નથી.

બ્રિટનનો દ્રષ્ટાંટોષ

લેબર સભ્ય શ્રી. રોટન હાઉસે બજાબંધું કે બ્રિટીશ સરકારને દ્રષ્ટાંટોષ લાગુ પડ્યો છે. ફરની તેમ નહકની ચીલે તે જોઈ શકતી નથી. નકુમા મકારીમિસ અને ખાનના સાપલા બ્રિટીશ સરકાર કેમ બુલી બપ છે કે બ્રિટીશ સરકાર એટલું પથુ કેમ નથી સમજ શકતી કે કેનીયામાં (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૫૬)

સુરત સુધરાઈની ચૂંટણી

સુરત સુધરાઈની ચૂંટણીમાં કોંગ્રેસને વિજય થયો છે એટલું જ નહિ પરંતુ ચાલુ બોર્ડ કરતાં પાંચ બેઠકો વધારે મેળવી છે. જ્યારે નામરિક પક્ષે માત્ર બેઠકો ગુમાવી છે અને સ્વતંત્ર ઉમેદવારોએ બે બેઠકો વધુ મેળવી છે. ચાલુ બોર્ડમાં કોંગ્રેસના ૩૩, નામરિક પક્ષના ૧૬ અને એક સ્વતંત્ર સભ્ય હતા. નવી ચૂંટાયેલી બોર્ડમાં કોંગ્રેસ ના ૪૮, નામરિક પક્ષના ૯ અને ૩ સ્વતંત્ર સભ્યો રહેશે. સુરત સુધરાઈની બોર્ડમાં કુલ ૫૦ બેઠકો છે. આમ કોંગ્રેસને નવી બોર્ડમાં મોખ્ખી બહુમતી સાંપડી છે.

આ ચૂંટણીની વિશિષ્ટતા એ છે કે કુલ ૧૦ વોટોમાંથી ૬ વોટોમાં એટલે બોર્ડ નં. ૧, ૪, ૫, ૬, ૮ અને ૧૦ માં કોંગ્રેસે તમામ બેઠકો પ્રાપ્ત કરી છે. નામરિક પક્ષ સાથે બેઠકો કરનાર આઝાદ સુરિલમ પક્ષના તમામ ઉમેદવારો હારી ગયા છે જ્યારે કોંગ્રેસ તરફથી ઉમા રાખાવેલા ઉમેદવારોમાંથી ચાર સુરિલમ ઉમેદવારો ચૂંટાઈ આવ્યા છે આઝાદ સુરિલમ પક્ષે ૧૩ ઉમેદવારો ઉમા રાખ્યા હતા.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૧.

કોમી-કોલેજના બહલામાંની કોલેજ

ઓ વો એકે હિંદી ન હશે જે હાલ પૂરતી સોલ્ડસંધરી આઈ-લેન્ડમાં રખાયેલી હિંદી કોલેજનો સિદ્ધાંતથી વિરોધ કરતો ન હોય. સારું શિક્ષણને લાગે વળગે ત્યાં સુધી ત્યાં એટું કાંઈ જ નથી. આ વસ્તુઓનો સ્વીકાર થતાં એ પ્રશ્ન ઉભો થાય છે કે હિંદી એ આ માટે શું કરશે? એક એવો વિચારસરણીવાળો ધર્મ ઉભો થયો છે, જે એમ માને છે કે આ ‘કોમી કોલેજ’નો બહિષ્કાર કરવો, અને આ લોકોએ હિંદી-વિદ્યાર્થીઓ માટે લંડન યુનીવર્સિટીની ડીગ્રી લેવા માટેની વ્યવસ્થા કરી રહ્યા છે. આ ડીગ્રી વિદ્યાર્થીઓ ‘કોરસ્પોન્ડન્સ કોર્સ’ (Correspondence Course) મારફતે મેળવી શકશે, આનો પણ વિરોધ હિંદી-વધુમતિ કરી રહી છે; કારણ કે ઘણા માન્યોના બાળકોને એ પ્રશ્ન સીધી રીતે લાગુ પડ્યો છે. સિદ્ધાંતથી ‘કોમી કોલેજ’માં નહિ માનતા આ લોકો એમ માને છે કે તેઓ માટે, ખીજે વ્યવહારિક રસ્તો જ નથી. તેઓ એમ પણ માને છે કે આ કમીટી જે આ લંડન યુનીવર્સિટીને રસ્તો શોધી કાઢ્યો છે, તે વ્યવહારિક રસ્તો નથી.

આ કમીટીએ એવો એક અહેવાલ બહાર પાડ્યો છે કે આ લંડન યુનીવર્સિટીની ડીગ્રી વિદ્યાર્થી-કોઈ પણ ડીગ્રી સાથે સરખામણીમાં ઉતરતી નથી, અને એ ડીગ્રી મેળવનાર આફ્રિકાના કોઈપણ કાળા સંસ્કૃતિમાં યોગ્ય જવાબદારીવાળી નોકરી મેળવી શકશે. આ અહેવાલોના સત્ય ઉપર કોઈને સંશય નથી, પરંતુ અસુક એવી વસ્તુઓ છે જેના પુલાસા થવા ભેદને સૌથી પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે જ્યારે ૧૦૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ કોમી કોલેજમાં નામ નોંધાવ્યા છે ત્યારે લંડન યુનીવર્સિટીની ડીગ્રી માટે કેટલાં વિદ્યાર્થીઓએ નામ નોંધાવ્યા છે? ખીજે પ્રશ્ન એ છે કે કેટલાં વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ મળશે? આ સિવાય ખીજે એક મુખ્ય પ્રશ્ન છે, અને તે એ કે પારંગત અધ્યાપકો આ શિક્ષણ આપવા બદલ પગાર મેળવશે કે નહિ? આ પ્રશ્ન મુખ્ય એટલા માટે જ છે કે ને આ અધ્યાપકો પગાર લેશે તો તેઓને સેવાભાવી નહિ કહી શકાય. આ લોકોની નોકરી ‘પાર્ટ-ટાઇમ’ જ હોવાથી, તેઓને ખીજું જગ્યાએ નોકરી મળતાં તેઓ ત્યાં ચાલ્યા જશે. જો આ અધ્યાપકો જે વિદ્યાર્થીઓ ‘કોમી કોલેજ’ની વિદ્યાર્થીઓને સેવાભવથી શિક્ષણ આપે તો તે ઉત્તમ સેવા આપી ગણાયે. પરંતુ જો આ અધ્યાપકોને શોડો ધણે પણ પગાર મળે તો તે ત્યાગ કરી કહેવાશે નહિ—કેવળ વિદ્યાર્થીઓ અને તેમના માળખોએ ત્યાગ કર્યો કહેવાય; અને જો અધ્યાપકોને પગાર મળે તો તે વિદ્યાર્થીઓ ભરશે કે સમાજ તેને ભાર લેશે એનો પણ પુલાસો થવો ભેદને.

વહીવટ અંગેનો અર્થ તો થશે જ. દર વરસે એ કેટલો થશે અને એનો માર કોણ ઉચકશે? વહીવટ અંગેનો અર્થ કેવો થશે? આ બાબતોની ભણુ હિંદી-સમાજને થાય એવો રસ્તો શોધી કાઢી કમીટીએ હિંદી-સમાજનો વિશ્વાસ સંપાદન કરવો ભેદને. આખરે એક મુખ્ય પ્રશ્ન રહી જાય છે તે એ કે આ કમીટી કેટલા વખત સુધી વર્ગો ચલાવશે; કારણ કે વિદ્યાર્થીઓએ ‘કોમી કોલેજ’નો આશ્રય ચાર વરસ સુધી છોડવો પડશે; અને જો દરમિયાન જો વર્ગો બંધ થાય તો આ વિદ્યાર્થીઓનું શું? કમીટી શું એવી બાંહેધારી આપે છે કે આ વરસે જોડાયેલા વિદ્યાર્થીઓને ચાર વરસ સુધીની સગવડ મળશે? જો કમીટી નિષ્કર્ષ નીવડી તો આ વિદ્યાર્થીઓનું તો આવી જ બન્યું. હિંદી સમાજને આ પ્રશ્નોને જવાબ કમીટી આપી સંશય દૂર કરે એમ બધા ઈચ્છે છે.

બાની છેલ્લી રાત

[બાની છેલ્લી રાત અને બાપુના કારવાણની કહાણી નામના પુસ્તકમાંથી લખે છે. આ પુસ્તકના લેખિકા ડૉ. સુથીલા નયર છે. બાની અને મહાદેવભાઈની અંતિમ ધરીએ તેઓ દાંતર હતાં. તેમની આ કમીટીમાંથી આ લેખ અને લખે છે. —ત’ની]

૨૨ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૪
સાત વાગ્યે ઉઠી, હાથમાં ઘોષ હું બાના જોરડામાં ગઈ એટલે બાને મને યોલાવી. “સુથીલા!” મેં પાસે જઈ પૂછ્યું, “શું છે બા?” બા કહેવા લાગ્યાં. “સુથીલા મને ધરની અંદર લઇ જા, મારી સેવાચારી કર.” મેં કહ્યું, “બા, તમે ધરની અંદર જાઓ. આ જુઓને! તમારી પાસેનું ચિત્ર છે.” શોડીવારમાં તે પાછાં બોલ્યાં, “મને ધરમાં લઈ જાઓ.” મેં કહ્યું, “બાપુના જોરડામાં જવું છે?” બા બોલ્યાં, “હા!” મેં કહ્યું, “બાપુના જોરડામાં જાઓ.” મને લાગ્યું કે બા કદાચ બાપુ પાસે જવા માગતાં હશે. બાપુ બાજુના જોરડામાં ફળના રસનો નાસ્તો કરતા હતા. ફરવા જવા નીકળવા ત્યારે મેં કહેવડાવ્યું કે, નીચે જતાં પહેલાં બે મિનિટ બા પાસે આવી જાઓ, બાપુ બા વાળા જોરડામાં આગ્યા, શોડીવાર ઉભા રહ્યા, પછી બોલ્યા, “હું ફરી આવું” બા એ કહ્યું, “ના”. બા પોતે બાપુને કહેવામાં કહેતાં કે ફરી આવો, પણ આજે તેમને લાગ્યું કે મારી પાસે બેસે તો સાફ. એટલે બાપુ બાના ખાટલા ઉપર બેઠા. દસ વાગ્યા સુધી બેસી રહ્યા. બા તેમના ખોળામાં સૂતાં હતાં.
બાપુ તેમને ‘રામ’માં બાન પરોવવા કહેતા હતા. ખીજું ને કંઈ સેવા કરવી પડે તે બેઠા બેઠા કરતા હતા. હું દસ વાગ્યે આવી. દેવદાસભાઈ સાથે બેઠી. તેમને નાસ્તો કરાવ્યો. બાની બાબતમાં તેમને ટેટિનહામ બેડે વાત ચર્ચા હતી તે તેમણે મને કહી. તેણે ચોખ્ખો-ચોખ્ખું કહ્યું હતું. “અમે બાને છોડી દઈએ અને તેમની હાલત વધારે બગડે, પછી આંધીજીને ન છોડવામાં આવે તો તમને ને નિષ્કરતાની પરિસ્થિતિ લાગશે.”
બા બાપુના ખોળામાં સાંતિથી પડી રહ્યાં. તેમના મહેરાનો બાવ એટલે શાંત હતો અને એ વખતે બા તેમજ બાપુની બેડી એટલી ભવ્ય લાગતી હતી કે ડૉ. ગિલ્ડર બોલી ઉઠ્યા, “આ દરમિયાને જો તારી સેવા લાખ છે?”
દસ વાગ્યા પછી મેં બાને કહ્યું, “હવે હું બેસું. બાપુ નાહવા ઘોષા વાપ.” બા એ હા કહી. બાપુ ઉઠ્યા પહેલાં શોડી ફર્મા; પછી શોડી માલિક કરાવ્યું અને રત્ન કહ્યું. હું એકલી બા પાસે હતી.
એકાએક મનમાં વિચાર આવ્યો કે,

બા પાસે જાણે અભણે થયેલી બધી ભૂલોની મારી મારી લઈ. પણ મારા મોંમાંથી એ શબ્દ નીકળ્યાં નહીં. એવા વિચાર પણ આવ્યા કે, હવે બાની જવાની તબયારી છે એટલા માટે હું તેમની મારી મારી છું એમ કદાચ તેઓ માને.
આજે સવારે સાડા સાત વાગ્યે બા મારા ખોળામાં સૂતાં હતાં ત્યારે બોલ્યાં, “સુથીલા, ક્યાં જઈશું? મરી જઈશું?” બા પહેલાં આવી વાત કરતાં ત્યારે હું કહેતી, “ના, ના બા, આ શું બોલો! આપણે બધાં સાથે ધેર જઈશું.” પણ આજે બાને એમ કહેવાની મારી હિંમત ન ચાલી. મેં કહ્યું, “બા, એક દિવસ આપણે સૌએ જવાનું છે ને? કોઈને આજળ તો કોઈને પાછળ પણ એક જ ઠેકણે જવાનું છે.”
આ સાંભળી બા શાંત થઈ ગયાં. ‘માયું’ હવાળોને હા કહી. એ બાવ હું પાછો જગાડવા માગતી નહોતી. સુરકેલીથી મેં કહ્યું, “બા, તમે મારા પર નારાજ છો? કાલે એરડિયાની બાબતમાં નારાજ થઈ ગયાં હતાં ને?” મને થયું કે કાંઈક વાત કાઢીને બા પાસે આજળ પાછળની ભૂલોની મારી મારી લઈ, પણ બા બુધ્ધિમાં હતાં. તેમણે કંઈક જવાબ આપ્યો. ઘણું કરીને “નારાજ નથી” એવું કહ્યું પણ હું બાપુના સમજી ન શકી. આજળ ન બોલી.
આજે પહેલી જ વાર બાએ દાંતજી કરવાની ના પાડી. મેં તેમની જીભ ઝિલસરી નથી સાફ કરવાની કોશિશ કરી, પણ તેમ ન કરી શકી.
મહેતા અને દેવદાસભાઈ ગયા. મહેતા ઘેર અને દેવદાસભાઈ પેનિસિલીન લેવા માટે ગયા. એકાએક બાએ કહ્યું, “મહેતા ક્યાં ગયા? માલિક કરો.” મેં કહ્યું, “ઘેર ગયા છે, શોડીવારમાં પાછા આવે છે.” પણ કહ્યું કહ્યું, “હા બા નથી, જવાની તબયારીમાં છે.” બોલાવ્યા એટલે મહેતા આવ્યા અને બાને હાથે પગે પાછરવું માલિક કહ્યું. દસ પંદર મિનિટ પછી તે ગયા.
બંડારી બાપુને મળવા આવ્યા, બોલ્યા, “દેવદાસભાઈ બાને ફોટો લેવા માંગે છે. સરકારે આપનો અભિગ્રામ જાણવા મને મોકલ્યો છે.” બાપુએ કહ્યું, “મને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી આવી વાતોની મને પરવા નથી, પણ દીકરાઓ, સગાં વહાલાઓ અને મિત્રો (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૫૨)

મી. કેનેડીને ગોવાની પ્રશ્નને લખેલો પત્ર ફ્રાન્સ સાથેના રાજદ્વારી સંબંધો

તોડી નાંખો

ગોવા નેશનલ યુનિયનના પ્રમુખ શ્રી જી. એમ. ડીસોઝાએ અમેરિકા ના નવા પ્રમુખ શ્રી કેનેડી પર એક પત્ર મોકલ્યો છે. જેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે અમે ગોવાના લોકો, ભૌગોલિક, સાંસ્કૃતિક અને ધાર્મિક બધી રીતે ભારત ના અંતર્ગત માત્ર સમાન છીએ. ૪૫૦ વર્ષ પહેલાં પોર્ટુગલની સંસ્થાન વાદની શુભલાઓમાં અમે જડાયા હતા અને અમારી આ શુભાશી કદાચ જનમતાં સૌથી પુરાણી હશે. અમારી સ્વતંત્રતા માટેની લડત પણ એટલી જ પુરાણી છે. પણ પોર્ટુગલ અમારી ભારત સાથે એક થવાની મામળાને સમજવું નથી.

તેમણે આ કાગળમાં વધુમાં કહ્યું છે કે ગોવાની લડત એ એક રીતે ભારત ની જ લડત છે. પણ ભારતની શાંતિની રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય નીતિને પરિણામે ભારત કડક પગલું લેવું નથી.

સાથોસાથ ભારતના ૪૦ કરોડ લોકો દુઃખ સહિત એમ માને છે, કે ગોવા માં પોર્ટુગલને મુખ્યપણે અમેરિકા અને અંશત ઇટલન દેશ આપી રહ્યાં છે. કદાચ અત્યાર પહેલાંની અમેરિકા ની સરકારને ગોવામાં લડાયક દ્રષ્ટિએ કંઈ રસ હોય અને કદાચ ન પણ હોય. પરંતુ જે તમે અમને આજાદ કરવા માટે પોર્ટુગલને જણાવો તે જ આ સંદેહ દૂર થાય એમ છે. તમારો દેશ ભારત અને પોર્ટુગલ બન્ને સાથે ગૌરવ ધરાવે છે. અને સાવચેતી અને સલાહકારી શક્તિ બંને વચ્ચે તમારી પડશે એમ અમારું માનવું છે.

આ પહેલાં અમે ઇટલનના વડા પ્રધાન શ્રી હેરલ્ડ મેકમીલન અને શ્રી આઈઝનહોવરને આ અંગે કાગળ લખ્યા હતા અને શ્રી મેકમીલને આ અંગે દરમિયાનગીરી કરવાની તક્યારી બતાવી હતી પરંતુ શ્રી આઈઝનહોવર તરફથી અમને કશી જવાબ મળ્યા નહોતા. શ્રી મેકમીલન એકલાના પ્રયાસો પુરતા ન થઈ પડે એ તમે સમજી શકો છો. હવે અમે એમ ઇચ્છીએ છીએ કે જે તમે આ સવાલમાં આગેવાની ભેગાં તે ન્યાં બધા પ્રયાસો નિષ્ફળ ગયા છે ત્યાં તમારા શબ્દ માત્રનું જ જન બંધન બંધ પડશે અને આપી અમે આપને અપીલ કરીએ છીએ જ્યારે આપ આપના દેશની કારોબારી ની લગામ સંભાળો ત્યારે તકાળ આ સવાલને સૌથી અગત્યનું સ્થાન અને સૌથી વધુ ધ્યાન આપી એ અંગે જરૂર પડવું કરશે જ.

અકાલી આંદોલન

પંજાબમાં અલખ શીખોસ્થાન ઉભું કરવાની માગણી અંગે ચાલેલ આંદોલન રહ્યોને ભારત સરકાર મક્કમ રહેતાં શીખોસ્થાન માટે શીખ આગેવાન સંત હોલેસીંગે અશ્રુતસરમાં આશરણાંત ઉપવાસ આદર્શી થતા. તે ૨૩ દીવસ બાદ તેમણે અકાલી નેતા મારતર તારાસીંગ અને અન્ય આગેવાનોની સમજવટથી છોડ્યા છે.

આ આંદોલન અંગે જે અકાલી આગેવાનોને કેદમાં પુરવામાં આવ્યા તથા તેમને બંધને પણ પંજાબ સરકારે મારી આપી છોડ્યા છે. સમાજપંથી વગેરેનાં જે નિયંત્રણો મુક્યાં હતાં તે ઉઠાવી લીધાં છે.

અકાલીઓએ જે લડત આ અંગે ચાંલુ કરી હતી અને જેને પરિણામે અનેકવાર તોફાનો થયાં હતાં, હિંસાત્મક બનાવો પણ બન્યા હતા તે બદલ અકાલીઓએ દીલગીરી દર્શાવી છે. પંજાબી ભાષા પંજાબમાં રૂપ્ય ભાષા રહેશે એવી શ્રી નહેરુએ ધર્મની જુલુકા પર અલખ રાખ્યું ઉચું કરવાની માગણી પડતી મુકવાની સલાહ આપતાં સંત હોલેસીંગે મારતર તારાસીંગની સમજવટથી આ ઉપવાસ છોડ્યા છે.

હવે અકાલી આંદોલન પાછું ખેંચી લેવાની જાહેરાત પણ અશ્રુતસરથી થશે. મારતર તારાસીંગે જણાવ્યું છે કે આંદોલન દરમિયાન હિંસાના જે બનાવો બન્યા છે તેથી માફ માણું શરમથી નીચું નમી ગયું છે. સરકારે બધા પ્રતિજ્ઞા દુર કરતાં હવે કવાશ દુર થશે અને બધારણીય પ્રયાસો ચાલુ રહેશે એમ મારતર તારાસીંગે જણાવી દાલ આ આંદોલન સમીતી લીધું છે.

ક્રીસ્ટોફોરસ પાતે મળેલી આ-ક્રિકન શીખર પરિવહની પુણીકૃતિ થયા બાદ હવે ખબર મળે છે કે આ પરિવહે કોંગો અને આફ્રેરિયાને તેની કાલની કટોકટીના સમયમાં મદદ કરવા નિર્ણય લીધા છે અને કેવી જાતની મદદ કરવી તેની ખાનગી નોંધ પણ તક્યાર કરી છે.

આઠ રાજ્યોની આ કોનફરન્સમાં જે ટેલકા ખાનગી કરાવો થયા હતા તેમાં પણ આ અંગેનો ઉલ્લેખ હતો એમ કહેવાય છે.

આફ્રિકન રાજ્યોએ આર્થિક તેમ જ શક્તિની મદદ કરવા આફ્રિકન સ્વંયસેવક દળની બરતી કરવી.

કોંગોને મદદ કરવાની બાબતમાં એમ કહ્યું કહેવાય છે કે કોંગોની કાયદેસરની જુમુખ્યા સરકાર સામે જે સંસ્થાનવાદી કાવત્રું થયું છે તે કાવત્રું ઉખેડી નાંખવામાં જે યુનો નિષ્ફળ ન્યા તે આફ્રિકન રાજ્યોએ પછી પગલાં લેવાં.

અને આફ્રેરિયાની બાબતમાં આ રાજ્યોએ એવા ખાનગી કરાર ક્યાં છે કે આફ્રેરિયાના બંધોરોને આ-ક્રિકન રાજ્યોએ આર્થિક તેમજ શક્તિની મદદ કરવા આફ્રિકન સ્વંયસેવક દળની બરતી કરવી.

ફ્રાન્સનો બહિષ્કાર

કાસાબાન્કા કોનફરન્સમાંથી યુનાઇટેડ આરબ રીપબ્લીકના પ્રમુખ નાસર હેરા પાછા આવ્યા બાદ હવે ફ્રેન્ચી યુનાઇટેડ આરબ રીપબ્લી બધા આરબ દેશોને ઉદ્દેશીને જણાવ્યું છે કે ફ્રાન્સને આર્થિક તેમ જ રાજકીય એમ બંને રીતે સદતર બેખાટ કરવો. કારણ ફ્રાન્સે આરબ આલમના મતને દેહરે મારી સદરામાં અણુઅખતરા ક્યાં તેમ આફ્રેરિયાને ઢાળી રાખવા માટે શાહીવાદી નીતિ અખલાર કરી રહેરન્ડમનું નાટક બજવી એ નીતિને મહોર મારી છે.

એટલે હવે આરબ દેશોની જે ફ્રાન્સ છે કે આઝાદી માટે લડતા આફ્રેરિયાન બંધોરોને મદદ કરવી. આફ્રેરિયા માટે યુનોની દેખરેખ હેઠળ હવે જાહેર પ્રજામત લેવો જોઈએ.

ફ્રેન્ચી વળા જે પણ જાહેર થયું છે કે આરબ રાજ્યોએ ફ્રાન્સ સાથેના બધા રાજદ્વારી સંબંધો કાપી નાંખવા -અને ફ્રેન્ચ મોંઘટોનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરવું,

આફ્રિકન નારીઓને જાહેર જીવનમાં આગળ લાવો

એડીસઅબામાં એક બાણ બંકુદો માંથી ગોળાઓ ધાણી કુટે તેમ કુટતી હતી ત્યારે ખીજ બાણ સાંના એક વિશાળ દોલમાં યુનાઇટેડ નેશન્સ તરફથી બેલાવાવામાં આવેલ આંતર રાષ્ટ્રીય સભા ચાલતી હતી.

આ સભામાં ચર્ચાનો વિષય હતો કે જાહેર જીવનમાં ઓછાએ પોતાનો ફાળો કેવી રીતે આપવો અને અત્યાર સુધીમાં કેવા પ્રકારનો ફાળો તેમણે આપ્યો છે.

એ અહવાદીયાની ચર્ચા વિચારણા બાદ આ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા સભાને પોતાનો અભિપ્રાય દર્શાવી જાહેર કયું કે સમાજના દરેક દરેક ક્ષેત્રે આફ્રિકાની મહિલાઓ પોતાની સેવાઓ સમાજને આપી શકે તેવી તેમની શક્તિ અને આવડત છે.

વિશ્વ મહિલા સમાજની આ સભા જેમાં ભાગ લેવા ભારતીય પ્રતિનિધિ બંદને આવાબાઇ વાડીયા જતાં હતાં પણ પહેલાંથી શક્યાં નહિ તેમાં ૩૬ આફ્રિકલ દેશોની મહિલા પ્રતિનિધિઓ હાજર હતી જેમાં કેનીયા, યુગાન્ડા, ટાંઝાનીયા અને જમ્બાયાની પ્રતિનિધિ બંદેનો પણ હતો.

યુરોપીય દેશોએ પોતાના એમજર્વરે મોકલ્યા હતા અને યુનાઇટેડ નેશન્સની સંસ્થાઓના ૨૦ પ્રતિનિધિઓ હાજર હતા.

તેલ સંશોધન માટે ડૉ. સો કરોડ રોકવા ઇટલીની તક્યારી

ભારત સરકારના પ્રતિનિધિઓ સાથે ઇટલીની એક આગેવાન તેલ કંપનીના પ્રતિનિધિએ કરેલી મંત્રણા અનુસાર તેલ માટેની તપાસ, તેલનું ઉત્પાદન, અને પેટ્રોકેમિકલ બનાવટો તક્યાર કરવાના ક્ષેત્રમાં ભારત સાથે જોડાવા અને તેમાં ડૉ. ૫૦ થી ૧૦૦ કરોડની રકમનું રોકાણ કરવા માટે ઇટલીની એ કંપની તક્યાર છે. ઇટલી ની આ કંપનીની એવી માગણી છે કે, ભારત સરકાર સાથેના તેલના આ સંયુક્ત સાહસમાં કંપનીની મૂદી અડધો અડધ રહેવી જોઈએ, જ્યારે ભારત સરકાર આમાં પોતાનો હિસ્સો ૬૦ ટકા રહે એમ ઇચ્છે છે. ટૂંકમાં જ આ મુદ્દા પર સમજુતી થવાનો સંભવ છે. ઇટલીની આ તેલ કંપનીને કચ્છ અને ઉત્તર પ્રદેશમાં તેલ માટે સંશોધન કરવાનો દક્ક આપવાનો સંબંધ છે.

ગુજરાતી રેકોર્ડો
હીંદુસ્તાનમાં બનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.
 ૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ રૂ. ૩૦-૦
 રેકોર્ડોમાં ભાવનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેનો સંગ્રહ છે. હિંદના "લેટર લિટ" શી. ૨-૬ માં છુટી મળે શકશે. આનો તક અને લાભ ફરીથી મળશે નહિ. પેકીંગ મફત—પોસ્ટલ ચાર્જસો—
 સી. એ. ડી.ના ઓફિસે અમે લખીએ છીએ.
નેશનલ રેકોર્ડ કંપની
 શીપ ૨, અજમેરી આરકેડ, ઓફ ૧૪૧ એ. એ સ્ટ્રીટ,
 પી. એ. બોક્સ ૧૫૭૪, — ૩૨૫ન

બાની છેલ્લી રાત

(૫૦ પાનાનું અનુષ્ઠાન)

ફોટો લેવાનો આગ્રહ રાખે એ કુદરતી છે. એટલે હું માનું છું કે સરકારે ફોટો લેવાની રજા આપવી જોઈએ, અને આલ્કાહ તો એવા ફોટા લેવાનો રિવાજ પડી શકે છે."

બંડારીએ નવાઈ ભરેલે અવાજે કહ્યું, "એમ વાત છે!" બાપુ બોલ્યા, "તમે દરરોજ છાપાઓમાં મરજી પધારીએ પહેલા અથવા મરજી પામેલા લોકોના ફોટા નથી લેતા! બંડારીએ જવાબ આપ્યો, "હા, તો હું સરકારને કહું ને કે ફોટો લેવા ન લેવા એ બંને વાતો આપને મન સરખી છે." બાપુ એ કહ્યું, "હા, મને બંને સરખી લાગે છે, પણ હું જોઈ છું કે સરકારની શેઠા આ દરખાસ્ત સ્વીકારી લેવામાં છે."

બંડારી ગયા. પ્રભાવતી બંદેનને મેસારી હું પણ બહાર ગયો. રનાન ક્યું અને પંદર મિનિટ કરતાં કરતાં પ્રાર્થના કરી.

એ દિવસથી રાત ને દહાડો મારા હૃદયમાં મૂકે કહેવતિ વાચાલ, પંચુ લ'ધયેતે ગારિમ્ ની ભાવના ઉઠે છે. ભગવાન! બાને તું સાળ' ન કરી શકે! પોણાવાર વાગ્યે હું બા પાસે આવી અને પ્રભાવતી બંદેનને ખાખા મેલ્યાં. બાપુ નારીને નિકળ્યા, પણ બહાર ગયા. એકવાર ખાખાનું પૂરું કરીને બેસે તો સાફ. એમની મરજી પણ એવી જ હોય છે કેમ કે એકવાર બા પાસે બેઠા પછી સાંધી ઉઠવાનું તેમને મન થતું નથી. આલ્કાહ બે ત્રણ દિવસથી તેમને દેવળ ધંધથી શ્રદ્ધેલાં શાક અને દૂધ લે છે. એટલે દસ પંદર મિનિટમાં ખાખાનું પતી ભય છે. રાડાખાર વાગ્યાને સુમારે બાપુ બા પાસે આવીને બેઠા. થોડી વારમાં બા ખાટલા પર સીધાં સૂઈ ગયાં. મચિનાઓ થયાં તે સીધાં ઘણ શકમાં નહોતાં. અમને લાગ્યું, જતાં તો નથીને! દેવદાસબાઇને ફોન કરાવ્યો. તે સૂતાની તબયારીમાં હતો. તરત જ આવી પહોંચ્યા. થોડીવારમાં ઢીનઠા મથેતા પણ આવ્યા. માને ભજન અને રામધૂનની બખતમાં પૂજ્યું પણ તેમણે ના પાડી. બાપુની સલાહથી મહાદેવભણાળા ઓરડામાં ગીતા પાઠ શરૂ થયો. એટલા માટે કે તેનો યુર બાને ઢાને પણ પડ્યા કરે. પહેલો હતું બેઠો. એટલામાં દેવદાસબાઇ કેમેરા લઈને આવ્યા અને તેમણે ગીતા પાઠ શરૂ કર્યો. હતું દેવદાસબાઇ એ આલેથો કેમેરા સુધારવા લાગ્યો. પંચું તે ન સુધારી શકાયો. એટલે દેવદાસબાઇ બીજા કેમેરાનો બંદોબસ્ત કરવા ન તે એ માટે ઢીનઠાને બહાર મોકલ્યા.

કાલ રાતથી બાને પાણી પીવાની અગ્તિ થઈ ગઈ છે. પણ દેવદાસબાઇ મંબાજીન લાવ્યા છે એ સાંભળી મોં બોલ્યું બાપુએ એક મમ્મો મંબાજીન મોંમાં રેડ્યું. બા તુરત પી ગયાં અને બોલ્યાં, "બસ!" તેમને બધું વધારે જોઈતું ન હોય! બાપુએ કહ્યું, "બસ હવે પછી લેજો." થોડી વાર પછી પાણું મંબાજીન લીધું, જળ માં તુલસીપાત પણ નાંખ્યાં હતાં.

થોડીવારમાં બાને કંઈક શક્તિ આવી. ઉઠીને બેઠાં અને સંતોષ બંદેન, ટેશુબાઇ, મતુ, રાખીબંડેન વગેરે સાથે વાતો કરી. બીજા ન રહે એટલા ખાતર બીજાં બધાં ચાલ્યાં ગયાં.

ગીતાનું પારાયણ થયા પછી સંતોષ બંદેન તેમજ મતુએ બાને ભજન સંભળાવ્યાં.

સંતોષ બંદેન વગેરે આગ્યાં કે તુરત બાપુ બા પાસેથી ઉઠી બહાર ગયા અને પોતાના ખાટલા પર જઈ સૂતા. હું બાની પાસે હતી. બા કોઈક વખત મારા બોળામાં સૂઈ જતાં ને કોઈક વખત બેસતાં હતાં. એ વાર બાને થોડો ઝાંઝ થયો. સાફ કહ્યું, "પછી હું થોડો વખત આરામ લેવા ગયો. પણ કોઈક બોલાવી લઈ ગયું. બાને ફોટો લેવાનો હતો. લખખમ ચાર વાગ્યે બા પાસેથી ઉઠી. બાપુ અંક રમાત બા પાસે બેઠા હોય તો ફોટો લઈ લઈએ.

ફોટાના ખ્યાલથી બાપુ પાસે બેસે તો હું થોડું ઢંધી લઈ. બાપુએ માન્યું અરૂં પણ બા પાસે બેઠા નહિં. બા બપોરે તેમના પર થોડાં રિસાવાં હતાં. તે કુખી હતાં, કોઈ કોઈ વાર બધાં પરજ નારાજ થઈ જાય છે બાપુએ કહ્યું "આપોરે તેને સાફ નહિ લાગે, તે બોલાવશે ત્યારે જઈશ."

હું બીજા ઓરડામાં ગઈ, ત્યાં દેવદાસબાઇ વગેરે બેઠાં હતાં. પેનસિલીન આવી ગયું છે, પણ બપોરે બાની સ્થિતિ એટલી બધી ખરાબ હતી કે તે તેમને માટે વાપર્યું નહિં. આપોરે સ્થિતિ સારી હતી એટલે દેવદાસબાઇ ને લાગતું હતું કે એ કેમ ન અજમાવી જોવું.

બપોરે બા સંતોષબંદેનને કહેવા લાગ્યાં, "દેવદાસે મારે માટે બહુ ધક્કા ખાધા છે, મારી બહુ સેવા કરી છે." દેવદાસબાઇને પણ તેમણે કહ્યું, "તે મારી બહુ સેવા કરી છે. બહુ ધક્કા ખાધા છે. હવે તું તારી કરજ પૂરી કર."

દેવદાસબાઇએ કહ્યું, "બા, સેવા તો ડો મિલર, સુશીલા, મતુ એ લોકો એ કરી છે. મેં શું ક્યું છે!" આખર વખતે દેવદાસબાઇ આવી

પહોંચ્યા તેથી બાને બહુ સંતોષ અને આનંદ થયો હતો. રામદાસબાઇ વિષે દેવદાસબાઇએ કહ્યું, "બા, રામદાસબાઇ આવ્યા છે." બા બોલ્યાં, "શી જરૂર હતી?" એમના મનમાં હમેશાં એવી ભાવના રહે છે કે રામદાસબાઇ ને મુસાફરીનો ખરચ ન થવા દેવો જોઈએ.

દેવદાસબાઇ સાથે વાત કરી બાએ આંખો બંધ કરી ઢીધી અને ધખરની પ્રાર્થના કરવા લાગ્યાં. "હે કૃપાળુ રામ, હવે તો તારી ભક્તિ જોઈએ, તારોજ પ્રેમ જોઈએ." પછી બોલ્યાં, "હે ભગવાન, જનવરની પેટે પેટ ભરી ભરીને ખાધું છે. કામા કરજો."

તેમની રૂતિ બિલકુલ સાત્વિક થઈ ગઈ હતી એ વખતે તેમનો ચહેરો દર્શન કરવા જેવો હતો.

પ્રભાવતીબંદેન આ અરસામાં બા પાસે જઈ બેઠાં હતાં, ત્યારે તેમણે કશું સ્વરે "બાપુજી!" એવો પોકાર કર્યો હતો.

પ્રભાવતી બંદેને કહ્યું, "બોલાવું!" બા કહ્યું બોલ્યા નહિ. પ્રભાવતીબંદેને બોલાવ્યા એટલે બાપુ આવીને બા પાસે બેઠા બા બે વાર ઉઠી ટટાર બેઠાં. બહુ ઘેચેતી હતી. બાપુએ પૂછ્યું, "શું થાય છે?"

અજબપણ પ્રદેશમાં ઉમેશા નાના બાળકની જેમ અત્યંત કશું સ્વર

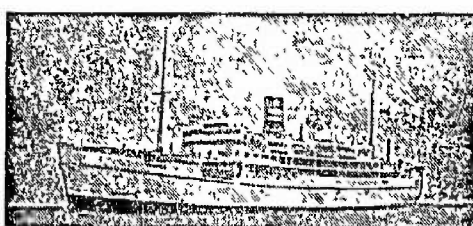
અને તોતળી ભાષામાં તેમણે જરાબ આવ્યો, "કંઈ સમજતું નથી."

મેં નારી જોઈ-બહુ મંદ હતી. પણ મને લાગ્યું કે આંધું તો લણીવાર થયું છે ને બા થોડા વખતમાં સાળ' થઈ જશે. એટલે હું અજબમાં ઠેનુંને કહેવા ગયો કે હવે ફોટો લઈ લે. પણ તેણે કહ્યું કે બાપુએ મનાઈ કરી છે. મેં કહ્યું કે ફોટાની બાખતમાં તેમણે કહ્યું છે કે, અકસ્માત લઈ લેવામ તો બને લો, પણ હવે એની પણ મના કરે છે.

બાના બાઇ માધવદાસ આવ્યા. બાપુ કહેતા હતા કે બાએ તેમને જોળખ્યા, એમની આંખમાં પાણી આવ્યા, પણ તેમની સાથે વાત ન કરી શક્યાં.

એટલામાં અંદર કંઈક મરખડ સાંભળી. જોઈું કે બા છેલ્લી વાર ઉઠવાને કોશિશ કરે છે અને બાપુ કહે છે, "હવે સૂઈ રહે!" બા તેમના બોળામાં પડ્યાં. આંખો ચેતન બમરની હોય તેવી થઈ ગઈ, અને મળામાં ધવડો બોલવા લાગ્યો. એ બધા અત્યંત ચોખ્ખાં લક્ષણ હતાં. અચાનક ધાસ લેવા માટે મોં ઉઘડી ગયું અને બેચાર ધાસ લઈને બા સંસારનાં બંધનોમાંથી છુટી ગયાં!—(હુંકાવો)

બી-આઇ મુ'બઈ કરાચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.



સ્વીઝરલેન્ડ ફ્લી માચ' ૧૯૬૧ના આવરો અને કરાચી થઈ મુ'બઈ જવા ૧૧મી માચ' ૧૯૬૧ના ઉપહરો.

મુ'બઈ અથવા કરાચીનું બાહુ.

બોરાક સાથ

ફર્સ્ટ ક્લાસ	યા. ૧૧૭-૧૫-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	યા. ૭૮-૧૦-૦
થર્ડ ક્લાસ બોરાક સાથ	યા. ૪૬-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ બોરાક વગર	યા. ૪૪-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, —ડરબન.
ટેલીફોન: ૨૦૪૨૨ — ટેલીગ્રાફીક ઓફિસ "કરામત."

ટ્રોટસ્કીની હત્યાનો એ પ્રસંગ



“એ” રેનકોટ રેખલ પર યુધ્ધ દીધો કે નથી ખોસામાંથી કુઢાડી સહેલાઈથી કાઢી ચકાવ. ટ્રોટસ્કી મારો લેખ વાંચવામાં અચરત હતા અને એવી અસર તક હું યુધ્ધના મામતો નહોતો. તે બંધક કાપવા મારેની કુઢાડી બહાર કાઢી અને જેરથી યુધ્ધમાં દબાવી, મારી આંખો બંધ કરી દીધી. ત્યાર પછી ક્ષણભરમાં જ એ કુઢાડી ટ્રોટસ્કીના માથામાં ધુસી મઠ હતી.....”

ટ્રોટસ્કીના હત્યારાના યુધ્ધોમાં એ હત્યા આ પ્રકારે થઇ હતી. આ હત્યા સંસ્કારભરની મહત્વની હત્યાઓમાંની એક હતી. મેક્સિકોના શહેરના કોમોનિયન નામના પરમણામાં આવેલા અને સંપૂર્ણ રીતે રક્ષાયેલા મકાનમાં જ ૨૦મી ઓગસ્ટ ૧૯૪૦ ને રાત્રે આ હત્યા કરવામાં આવી હતી.

ટ્રોટસ્કીના હત્યારાની ઉંમર તે સમયે ૨૭ વર્ષની હતી. તે આકર્ષક અને વ્યક્તિત્વવાળો નવયુવક હતો. એણે પોતાની આ મોબનામાં રેવેનના ગૃહપુલમાં માપો અથવા કેનેડાના એક શિપાઈના પાસપોર્ટના ઉપયોગ કર્યો હતો. એ પાસપોર્ટ ધરાવનારનું નામ હતું કેન્ડેલ, જ્યારે હત્યારાએ પોતાનું નામ જાક મોનોડ ધારણ કર્યું હતું. એનો હેતુ એ છે કે તે મેક્સિકોમાં ના એક ધનિક રાજાદારી પુરવઠો પુત્ર છે. ઘણા દિવસો સુધી આ વ્યક્તિ વિશે વધુ જાણકારી પ્રાપ્ત થઇ શકી શકત.

સૌથી પહેલાં તે રેવેનના નામપદ્ધી નેતા શ્રી જીલીયન ગોરકિને ગૃહપુલના પ્રવાસ દરમ્યાન ટ્રોટસ્કીના હથોડાની જાણકારી પ્રાપ્ત કરી હતી. ગોરકિને પોતે સ્ટાલિન અને ટ્રોટસ્કી બંનેના વિરોધી હતા. સ્ટાલિનના ડેકોરેશિયો ગોરકિનેની હલા કરવાનો અનેકવાર પ્રયત્ન કર્યો પણ તેમને એમાં સફળતા મળી નહોતી. ગોરકિને અને મેક્સિકોની પોલીસના ચુપચાપ પાતાના જુતપૂવા બંધાવ લીટ્ટો, એક સારી બંનેએ મળીને ‘મર્ડરર ધન મેક્સિકો: મર્ડર એવ થીઓન ટ્રોટસ્કી’ નામનું પુસ્તક લખ્યું.

હાલમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા આ પુસ્તક ને આધારે એ સાબિત થાય છે કે ટ્રોટસ્કીની હત્યા એ કેટલાક અમેરીકન સામ્યવાદીઓના પડખેનું પરિણામ હતું. હત્યા કરનારનું સાચું નામ જેની રેમોન મરસેડર ડેલ રિયો હરનેનોજ છે. એનો જન્મ બાર્સિલોનામાં થયો હતો. એની મા કેરિડા મરસેડર રેવેન ની એક પ્રસિદ્ધ સામ્યવાદી સ્ત્રી છે.

:: લેખક ::
શ્રી જેમ્સ ડી. ફોરેલ
અનુ: અક્ષિત આચાર્ય

તે હજી જીવત છે અને પેરીસમાં રહે છે.
ટ્રોટસ્કીની હત્યા કરનાર રેમોન મરસેડરના જીવનની અનેક આધારભૂત વાતો આપકેક ડાન લેવિને પોતાના પુસ્તકમાં લખી છે. એમાં મેક્સિકન જેલમાં મરસેડરના મનોવિજ્ઞાનિક પરીક્ષણના આધાર પર પ્રાપ્ત થયેલી કેટલીક વિગતો પણ આપવામાં આવી છે.

એક મનોવિજ્ઞાન વિશેષજ્ઞના યુધ્ધોમાં મરસેડર ‘ધાર્મિક પ્રવૃત્તિને એક કંટોર વ્યક્તિ છે’...તે અત્યંત હોવા છતાં ધન જેવો દેખાય છે કે જે સંપૂર્ણ રીતે સર્વાધિકારવાદી રાજનીતિક મશીનોને એક ભાગ બની ગયો છે. એક માથિતી મુજબ ટ્રોટસ્કીના હત્યાકાંડમાં જ લાખ વૈંડ વાપરવામાં આવ્યા હતા.

ટ્રોટસ્કી એક મહાન ક્રાંતિકારી નેતા હતા. તે એક મોટા સામ્રાજ્ય ના વિરોધી હતા. તે જાણતા હતા કે સ્ટાલિન એમનો દુરમન છે અને એમની હત્યા કરવાના પ્રયત્નો કરે છે. આજ સુધીના માનવ ઇતિહાસમાં આનાથી વધારે મહાન નૈતિક જળનું કાષ્ટ ખીજી જીવદરજી મળતું નથી. સ્ટાલિનના વિરોધમાં ટ્રોટસ્કી એકલો ઉભો રહ્યો; અને અંતમાં એમને એક નિર્દય હત્યા ના ભોગ બનવું પડ્યું.

મેક્સિકોના એક સ્થાનિક સંવાદદાતા શ્રી વિલિયમ ડી. વૈટરસને આ હત્યાનું નજરે જોવાનું વર્ણન ધણા મોર્મિક યુધ્ધોમાં કર્યું છે :

“હું મેક્સિકોના શહેરની મીન કોલ ડોસ્પીટલના ઇમરજન્સી વોર્ડમાં ટ્રોટસ્કી ના માથા આમળ ઉઘો હતો. ટ્રોટસ્કી નું માથું લોહીથી તરબોળ થઈ ગયું હતું. હું સંસાર પ્રસિદ્ધ ક્રાંતિકારી નેતાને જીવનના અસ્તિત્વ માટે ચાલુ સાથે લડતો નીરખી રહ્યો હતો જ્યારે મારા ડોક્ટર...નર્સ અને ખીજ લોકો આવ જ કરી રહ્યા હતા. દરેક વ્યક્તિ લાચાર હતી. ટ્રોટસ્કીને સ્થાને ખીજ કોષ્ટ વ્યક્તિ હોત તો એનું ચાલુ વહેલું થયું હોત. પણ ટ્રોટસ્કીના બારે ધારો હજી પણ ચાલી રહ્યા હતા...અને એક ફોટોગ્રાફર ઇતિહાસની એક મહત્વપૂર્ણ મદદને અમર બનાવવા માટે, એ ક્ષણને પોતાના કેમેરામાં

સાથત ઝડપી લેવા માટે, અમર નેતા ના ફોટોગ્રાફ એક પછી એક બેંચી રહ્યો હતો.

હું ગ્રેસ-રીપોર્ટ તરબાર કરવામાં મગ્ન હતો. લગભગ એક કલાકમાં આ બધું પૂર્ણ થઇ ગયું. ટ્રોટસ્કીના અંતની સાથે જ એક યુવનો અંત આવી ગયો. સ્ટાલિનનો એક મદાન શબ્દ મારેથી ગયો હતો કેટલીયે વાર અસહજ પ્રયત્ન કર્યા પછી હવે ટ્રોટસ્કી નું સ્ટાલિનના એક એન્ટ ધારા ધરતુ થયું હતું.

પરંતુ તેની હત્યા કરવાવાળો રેમોન મરસેડર આને પણ જાણતો છે. આ હત્યાકાંડ પછી રેમોને એક ખાનગી બંધકમાં રાખવામાં આવ્યો હતો. અત્યંત મહત્વપૂર્ણ કેદીઓને જ આ લાભ પ્રાપ્ત હતો. એને બધી જ સમવડા આપવામાં આવી હતી.

“જાક મોનોડ” (૧૯૪૦માં આ નામે જાણપાતો હતો) ફ્રેંચ, ઇંગ્લિશ, સ્પેનીશ અને ખીજ ભાષાઓના તે સારો જાણકાર છે અને ખૂબ જ આકર્ષક રીતે વાતચીત કરનારો છે. આ ઘટના બન્યા પછી પણ તે એ પ્રસન્નમિત દેખાતો. એને ટ્રોટસ્કીની

હત્યા કરવા માટે જરાપણ કુ:ખ કે પશ્ચાતાપ થતા નહોતા.

‘મોનોડ’ ને તે જ બધાઓનું હતું કે જ્યારે તે ટ્રોટસ્કીને ઘેર ગયો ત્યારે એનો હત્યા કરવાનો કોષ્ટ વિચાર નહોતો. પણ પાછળથી ટ્રોટસ્કીના હાથમાં સ્ટાલિન માટે નહરત છે એમ જાણમાં આવતાં એણે ટ્રોટસ્કીની હત્યા કરવાનો નિશ્ચય કર્યો.

‘મોનોડ’ની આંખોમાં એક અબળ પ્રકારનો રોતાની ભાવ ચમકતો રહેતો. એણે એ વાતનો સ્વીકાર કર્યો નથી કે તે ટ્રોટસ્કીના વિરોધી સ્ટાલિન કે કોષ્ટ ખીજ મોટા સામ્યવાદી પડખ વિશે કંઈ જાણે છે. આ વાદવિવાદ વચ્ચે એ, વિશ્વ વિદ્યાલયમાં સમાજવાદી ઇતિહાસ અંગે પોતાનું વ્યક્તિગત અંતભ રજી કરનાર, વિદ્યાર્થી જેવો લાગતો હતો. કદાચ એ વાતની એને ખબર નહોતી કે કેમલિનના રંગમંચ ઉપર સ્ટાલિન અને ટ્રોટસ્કી વચ્ચે ચાલતા સત્તા અને શક્તિની પ્રાપ્તિ મારેના નાટકના અંતિમ દરખનો એ મુખ્ય અભિનેતા હતા.

‘મોનોડ’ પોતાના શેઠના ટુકમને એક વધારા નોકરની રીતે અમલ કર્યો અને એના શેઠ જેની રક્ષા માટે પોતાની બધી જ શક્તિનો ઉપયોગ કર્યો. ‘મોનોડ’ હજી પણ જીવે છે અને હજી થોડા સમય પર જ એ જેલમાંથી મુક્ત થયો છે.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

સૌજનો અને પુરૂષો માટે

ઘડિયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ બજલનાં
ઓટોમેટીક કલેન્ડર.

- * રોમર
- * ફોર્ટી
- * લેકો
- * ફ્રસર

વિગેરે દરેક ભાતનાં ઘડિયાળ.

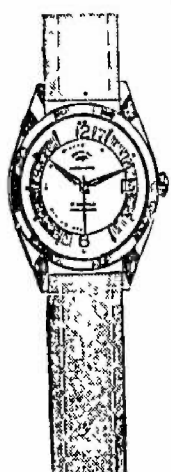
ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજમા વિ. તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧

વલ્લભભાઈ ખી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.



વિવિધ વર્તમાન

નેક્ષ વિસ્તારમાં અસંતોષ શેલાવતા ચીનના ભ્રમુસો

શિવોત્તમ : નેક્ષ વિસ્તારમાં ચીનના ભ્રમુસો કુલુક્ષક બનાવેને મોડું સ્વરૂપ આપી, કામને વાહ કરી આદિવાસી પ્રજામાં ભારત સરકાર સામે અસંતોષ ફેલાવ છે તેથી ત્યાંના સત્તાવાળાઓ કાયદો અને વ્યવસ્થા ભળવવા અંગે ચિંતાવુર બન્યા છે. આ દિવા સી વિસ્તારોની પરિસ્થિતિ ક્ષેત્રી વિષય બની ગઇ છે કે તેને યાગે પાકવા માટે ત્યાંથી લસ્કર દટાવી લેવું પડશે.

નેક્ષ વિસ્તારના વરિષ્ઠ અધિકારીઓએ આ સંબંધમાં ચર્ચા કરી હતી. તેમણે અગ્રાંત વિસ્તારોમાં શસ્ત્રવિનાશ પોલીસો રાખવાની નલામણ કરી છે આસામ રાજકક્ષના કૅટલાક સિપાઇઓને એ માટે તાલીમ આપવાનું પણ યચન કરવામાં આવ્યું છે સમગ્ર એન્જનીયરિંગ કાયદો અને વ્યવસ્થાના પાલન માટે ખાર પ્લેટુનોની જરૂર પડશે.

આદિવાસી વિસ્તારમાં 'પરિસ્થિતિ આટલી ગૂંચળી કેમ વણુસી ગઇ છે તેનાં કારણો દરુ માલમ પડમાં નથી. એમ કહેવાય છે કે કૅટલાક અસલદારો સામે આદિવાસીઓમાં ઉગ્ર અસંતોષ છે. કૅટલાક કિસાઓમાં સીએ પર્થી બળેગ યથા હતાં.

ક્રીટન-સં. આ. પ્રજા-સત્તાક સંબંધો શરૂ થયો

સુએઝ પ્રકરણને કારણે ક્રીટન અને યુનાઇટેડ આરબ રીપબ્લીક વચ્ચેના ને રાજદારી સંબંધો કપાઈ ગયા હતા તે હવે ફરી ચાલુ થવાના છે. કેટલાક સંદેશમાં જણાવવામાં આવે છે કે એક બીબના દેશના એલગીએ રાખવા બાબતમાં ક્રીટન અને યુનાઇટેડ આરબ રીપબ્લીક વચ્ચે હવે સમજુતી થશે અને બન્ને દેશોમાં એક બીબના દેશની કૅનસ્યુલર કનેચરીએ પણ યોલાશે અને રાજદારી સંબંધો ફરી ચાલુ થશે.

ભારતથી સહેલાણીઓ પુર્વ આફ્રિકા કેમ આવતા નથી ?

ક્રીટન દ્રવેલ એસોસીએશનના પ્રમુખે દારેસલામ ખાતે કહ્યું છે કે પુર્વ આફ્રિકા અને ભારત વચ્ચે કોંગ્રેટ દલાઈ સેવાઓ શરૂ થયા છતાં ભારતથી અત્રે વધુ પ્રમાણમાં સહેલાણીઓ આવવા પડી નથી. આ માટે દુડીયા મજુની મુસુબીએ જવાબદાર છે, કેમકે ભારત સરકાર દુડીયામણને અન્ય વિકાસ યોજનાઓમા ખર્ચવા માગે છે. એમણે કહ્યું કે પુર્વ આફ્રિકા અદ્ભૂત પ્રદેશ છે. આમ છતાં ભારતમાં ધણી લોકો આ પ્રદેશથી અગ્રાંત છે.

સીલોનના ગોળાંબારમાં એકતું થયેલું મરણુ

કાલંબો : અત્રેથી રહ માઇલ દુર પેપાઆણુ ખાતે પોલીસે કરેલા ગોળી ખારમાં ધળ પામેલા એ જીવુમાંથી એકતું મરણુ થયું છે. પોલીસ પર રોળાંબે હાય મોંબ અને બીબ શસ્ત્રો કેકતા પોલીસે ગોળીખાર કરેલો હતો.

સભામાં લાઉટ સ્પીકરના ઉપયોગ કરવા સામેના મુકાયેલા પ્રતિબંધનો બંચ થતા આ ધાંધલ થયું હતું.

પુર્વ આફ્રિકામાં હિંદીઓએ બીવાની કોઈજ જરૂર નથી

ભારતના પુર્વ આફ્રિકાના કમીસનર શ્રી ખડાદુરસીંહે યુંબહમાં અખખાર નવેશોને કહ્યું છે કે પુર્વ આફ્રિકાના હોંદીઓ સમયના સુરને સમજના લાગ્યા છે અને તેને અતુકેળ થવા બનતી તરવાને પ્રત્યક્ષીત થતા ગય છે.

પુર્વ આફ્રિકામાં તેમના વિકાસ માટે પૂરતો અવકાશ છે. તેમાં કોઈ અંતરાય નથી. શ્રદા અને વિશ્વાસથી તેમણે પુર્વ આફ્રિકાના વિકાસના કાર્યો માં પડી જવાની જરૂર છે.

પરદેશીઓની મીલકતો જપ્ત થયે ?

કુચુબમાં શીડેલ કેરટે સત્તા પર આવ્યા તેની બીજી બંધતીની ઉબજણી માં બાગ લેવા પુર્વ આફ્રિકાના કૅટલાક આફ્રિકન આગેવાનો ગયા હતાં.

હવાના ખાતે એક મુલાકાતમાં અંતીખારનો રાષ્ટ્રીય નેતા સુલેમાન મલીકે જણાવ્યું હતું કે ટ્રૂટલી ખાદ અમે એ ટાપુ પરના પરદેશીઓની મીલકતો જપ્ત કરી લઈયું.

ટેલીફોન દ્વારા હિંનેટોટીઅમ !

કંબન : શ્રી હેનરી બ્લીથી તામના ફર વર્ષના રુદ્દ હિંનેટોટીઅમ પોતાના ગ્રાહકોને ટેલીફોન દ્વારા હિંનેટોટીઅમ કરે છે અને પેટનો દુઃખાવો વગેરે દર્દો મટાડે છે. બ્લીથી કહે છે કે ટેલીફોન દ્વારા હિંનેટોટીઅમ કરવાની પ્રથા વધતી જાય છે. આ હિંનેટોટીઅમ પોતાના ચિત્રચાણું કાડું ગ્રાહકોને મોકલે છે. કાડું મળતાં બ્લીથીનું મિન બ્લેઇ છે અને તેઓ હળવી મુખે માં પડી જાય છે. આથી તેઓ નાટાલ ટાણે ખાણીપીણીમાં અંતરેક કરી ચકતા નથી.

કૅટલાકવાર આટલાંટિક મહાસાગરને પેસે પાર વસતા અમેરીકા ગ્રાહકોને પણુ હિંનેટોટીઅમ કરી છે. ડો. બ્લીથીએ ટેલીફોન દ્વારા હિંનેટોટીઅમ કરવાની જવાબો ખાસ અખાસ કર્યો છે.

હિંમમાનવ એ માત્ર કૅપના છે

સાન્કારકો : અહીંની કોલેબના પ્રાણી શાસ્ત્રના નિબ્ધાત મી. લોરેન્સ રલાવે જણાવ્યું હતું કે હિંમમાનવ એ માત્ર કૅપના છે એમ હિંમાલમમાં હિંમમાનવની શોધ કરવા ગયેલા એડમંડ હીલેરી માને છે. તેપાળના એક મામગામથી હિંમમાનવનું ચામડું હીલેરી લામ્યા હતા પણ તેના પરના વાળ બનાવટી હતા.

આવકવેશમાંથી છટકવા માટે બાબા ટીરેકટરો

ક્રાન્તી, પાકીસ્તાનના નાણાં પ્રધાન શ્રી શોએબે હલોખપતિઓની સભામાં પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું હતું કે આવક વેશો છુપાવવા પાકીસ્તાનની કૅટલાક વેપારી પેદીએ તણુ તણુ મહિતાનાં બાળકોનાં નામે કંપનીના ટીરેકટરો તરીકે મુકે છે. વધુમાં આ 'બાબા ટીરેકટરો'ના પ્રવાસ બંધ અને મહેનતાણુ ને સરકારે માન્ય રાખ્યા છે તે પણ ચોપડે ઉધારાય છે.

લાઉટ સ્પીકરના ઉપયોગ અંગે થયેલો કેસ

કાલંબો : પરવાનગી વિના લાઉટ સ્પીકરનો ઉપયોગ કરવાના બ્ધકિતજા આરોપસર થયેલા કેસમાં માઇ વમ પ્રધાન શ્રી ગડલી સેતાનાયક અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રીય પક્ષના અન્ય ત્રણ આગેવાનોને ચેતવણી આપીને છોડી મુકવામાં આવ્યા છે.

સરકારના પ્રતિબંધનો બંચ કરવા ના અને ફરજ પરના પોલીસ અધિકારીના હુકમને માન્ય નહિ કરવાના બીબ બે આરોપો અંગે પણ આ આગેવાનો યુનેઆર માલમ પડ્યા નહોતાં.

પથરા મારી ગોરોને ઠોર મારી નાંખ્યો

ગોરાન : અદ્દલશીયામાં તોશાને ચાલુ રહ્યાં છે. મુસ્લિમોએ કરેલા દેખાવો દરખીયાન કેટલાક હિંસાના બનાવો બન્યા હતા. મુસ્લીમ વિસ્તાર માં દેખાવો કરનારા અને પોલીસો

વચ્ચે સામસામા ગોળીખાર થયા હતા ગોળીખારથી થયેલી ખૂવારી વિષે સત્તાવાળાઓ કાંકપણુ યુલાસો કરતાં નથી. એક યુરોપીયન યદાર કામે જતો હતો ત્યારે મુસ્લીમોએ તેને પથરા મારી મારી નાંખ્યો હતો, એની પત્ની મદદે અઇ હતી પરંતુ તેને ધળ થઈ હતી. બીબ બે યુરોપીયનોને પણ તેઓ સ્ટુટર' પર જતા હતા ત્યારે પથરાથી ધળ થઈ હતી.

હિંરોશિમાના અણુબોમ્બનું ખખપર હજી પુરાયું નથી

ટોક્યો : પહેલીજ વાર નંખાએલા અણુબોમ્બનો બોગ બનેલા લમખમ ૯૦ ટકા બોઠોની સારવાર કરી રહેલી હીરાશીમાં ખાતેની હોસ્પીટલમાં આ વર્ષના પ્રથમ અગીખાર માસમાં ૪૭ જીવ અણુરોગોને કારણે મરણુ પામ્યાં છે. આમ ૧૬૫૯ની મરણુ સંખ્યા મુકકીપોમ, ધનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીમ, રેવનુ કલીવરન્સ અને ધનસ્પોરન્સ માટે મળો :

આર. વીકલ

૧૨ બાકલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કેરનર ગ્રંથગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, મેહાનીસખર્મ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

કરતાં વધુ ૧૨ માણસો મરણુ પામ્યાં છે. અત્યાર સુધીમાં આ મસિને વધુ ચાર માનવી મરણુ પામ્યા છે. બનુ-આરીથી નવેમ્બર સુધીમાં અણુરોમથી પીડાતા ૧૮,૩૭૮ લોકોની સારવાર કરાઇ હતી.

ફ્રેન્ચ અણુધડાકારી ધાનાને ક્ષોભ

આક્રા : ધાનાના પ્રમુખ નુકુમ્બે ફ્રાંસે કરેલા અણુબોમ્બના ધડાકા પરત્વે ચર્ચા ચલાવવા પ્રધાન મંડળની તાકાલિક બેઠક બેલાવી હતી. એમ ધાનાની એક સમાચાર સંરથા જણાવે છે. પ્રમુખના ગાદ સંબંધમાંના સાધનો તે ઠાંચતાં આ સમાચાર સંરથા જણાવે છે કે આ ધડાકા બાદ સરકારે ચું પમલાં ભરવાં તેના પર પ્રધાન મંડળ વિચાર ચલાવશે.

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરખતી
(વડાણમાં આવેલો તાલો માલ)
કિસમસ અને નવા વરસ માટે આવેલો તાલો માલ અમે સલર્વ જનતા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ.
અગરખતી-કેરમોઝ-પ્લાસ્ટીક, રેલુઓગ્રાફ અને આંદોની બંધનીઓ.
નવીન ધરેણો અને માથાની ચીબો. ટીકટીઓ, ડાયોમોન્ટીસ અને ઝાલવર. મુગાઠીખાટી વાસણો અને ફેન્સી ગુડસ.
ટ્રેડરો અને હોકરો માટે અમે ખાસ માલ રાખીએ છીએ અને ખાસ ધ્યાન પળુ આપીએ છીએ. આપ જ્યારે ખાવતે વખતે ડરખાન આવો ત્યારે અમારી મુલાકાત દયો.
એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
ગાઉરકો ઈમ્પોર્ટર્સ અને હોલસેલ ગરચન્સ
૧૧૬ ટવીન સ્ટ્રીટ, — (હુસેન્સ બીલ્ડિંગ) — ફોન ૩૭૩૪૬ — ડરખાન.
અમારું માર્કેટ લીટર મ'ગાવો.

હિંદના સમાચારો

તા. ૨૧-૨-૧૯૬૧.

તિબેટમાં હિંદી વેપારીઓની કફેડી સ્થિતિ

નવી દિલ્હી : વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ લોકસભામાં સ્થિતિ જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે ચીની સત્તાવાળાઓ તિબેટીઓને ભારતીય વેપારીઓ સાથે કાઈ પણ જાતનો સંબંધ બાંધવું ઉત્કળ આપતા નથી તેથી તિબેટીઓ ભારતીઓને મળવાનું ટાળે છે.

તિબેટ સાથેના સંબંધ પર જ વધુ નજીકના લોકોને દામ પાડવા સરકારે શું પગલાં લીધાં છે તેનું પ્રકાર્તા તેમજ જણાવ્યું કે આવા વેપારીઓને કેટલાં પાડવાની ચોખ્ખા સિમાયલ પ્રદેશ કરી છે અને તેનો અમલ થઈ રહ્યો છે.

શ્રી ડી. સી. ચમ્લિ પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું કે હોંગકોમાં ચાર રાજકીય પક્ષો ઉપરાંત રાજકીય કામ અંગે ૧૫૦ ભારતીઓ અને ૭૭૯ હિંદી સેનિયો છે.

મુબાઈ આયુ અમેરીકાના મુલક-ન્યુનેગારના વિસ્તરણમાં ?

નવી દિલ્હી : શ્રી અરવિ ધોષાણે લોકસભામાં જણાવ્યું હતું કે નેતાજી મુબાઈચંદ્ર મેઝનું નામ અમેરીકાના મુલક ન્યુનેગારના લીસ્ટમાં છે? અને જો તેમ હોય તો તે કદાચ નબાવવા ક્યા પગલાં લેવાયાં ?

એક ભણિત જવાબમાં શ્રી નહેરુએ જણાવ્યું હતું કે આ મામલમાં સરકારને કંઈ માહિતી નથી. પણ આ માટે અમેરીકા ખાતેના એલચીઓ મારફત જાણી માહિતી મંજાવવામાં આવી છે.

અદલત ડાંગર

લખનૌ : ખરતી હાથે એક “અદલત” ડાંગર ભંડારી છે. તે “વિપા-વિપા” તરીકે ઓળખાય છે. અને ૬૦થી ૬૫ ટન સુધીમાં તે તે પાકી જાય છે. એમ જણાવાય છે કે, ડાંગર એટલે તમા મે અહિનામાં વાતીને જીવાલમાં તે તેને લઈ શકાય. સાર ખાદ્ય ખેતરમાં મધ્યમ કક્ષાની અને ઓડે પનારી ડાંગરની જાત એ જ ખેતરમાં વાવી શકાય. આ પ્રમાણે ખેતર એક મોસમમાં ડાંગરનો એ પાક લઈ શકે.

લોકસભાના સિરોર સભ્યો અંગ્રેજીનો હરફે સુધાં લખાતાં નથી

નવી દિલ્હી : લોકસભાના સભ્યો માટે હિંદી અને અંગ્રેજીના એક વખતે પતા ભાષાંતરની સમવડ થોડા સમયમાં થશે. પ્રધાને પ્રશ્ન હિંદીમાં આવેલા

ઉત્તરનું અંગ્રેજ ભાષાંતર આપવાનો ઉદ્દેશ્ય સભ્યોએ આપ્યું હતું અને તેમને આ જવાબ કરી હતી. તેમજે કહ્યું કે હુમાયુના દ્વારા અંગ્રેજ અને હિંદીને એકી સાથે ભાષાંતર મળતું રહે એવી જોચાઈ કરવાનું હું વિચારું છું અને તે માટે અને તેલો નહીં પ્રયત્ન થશે. થોડા વધુ નહિ પણ સિરોર સભ્યો અંગ્રેજીનો ઉપયોગ લખવા નથી.

નામ પ્રલ પરિપદના પ્રમુખના મહાન પર ગોળીખાર

મોરોકકચંગ : બગર્મશસ્ત્ર નામ લોકોએ ભારત તરફ નામ પ્રલ પરિપદના પ્રમુખ ડો. ધમકેન્ડલીયાઓના અહાંના નિવાસસ્થાન પર ગોળીખાર કર્યો હતો.

ડો. એએ વિદેશી અને ભારતીય પત્રકારોની મંડળીને જણાવ્યું હતું કે કેટલીક ગોળીઓ તેમની વિભાગમાં છુટી મળી હતી અને કેટલુંક તુલકાન થયું હતું.

ડો. એએ વિદેશી અખબારનેશોને જણાવ્યું હતું કે તેઓ પોતા તરફના કે સરકાર તરફના કોઈ પણ જાતના રક્ષણ વિના નામ વિસ્તારોમાં છુટી શકે છે. હું પોતે નામ છું અને મારી માન્યતા મુજબ મારા પોતાના લોકોમાં છુટતા અને કોઈ ડર લાગતો નથી. હું માનું છું કે મારા મામ’ સાથે છે અને હું ડર રાખતો નથી.

એક કસ્તુરબાઈ લાલભાઈ તરફથી ૧ લાખની સખાવત

વલસાડ : શ્રી તુલત જેનવણી મંડળ વલસાડના કાપકોરો બ્યારે મંડળ તરફથી આવતી સાવજ અને આઈસ ડોલેબ માટેના ફંડ માટે તાજેતરમાં અમદાવાદ ગયા હતા. ત્યારે તેમજે એક શ્રી કસ્તુરબાઈ લાલભાઈની મુલાકાત લીધી હતી. એક શ્રી કસ્તુરબાઈ આ સંસ્થામાં શરૂઆતથી જ અંત રસ લઈ રહ્યા છે.

એક શ્રી કસ્તુરબાઈ, આ સંસ્થાએ હુંક સમયમાં સાધેલી પ્રગતિથી ખુશ થયા હતા અને અતુલ ગ્રોહકેસ લી. વલસાડ તરફથી એમણે આ મંડળને રૂ. ૧૦૦,૦૦૦નું દાન આપવાનું જાહેર કર્યું હતું. આ અમાજ એમણે રૂ. ૫૦,૦૦૦નું દાન પણ આપ્યું હતું. આથી આ મંડળે રૂ. ૪૦૦,૦૦૦ના ઉભા કરવા ધારેલા ફંડને ધણો વેગ મળ્યો છે.

એન્ડ સરકારના નાણાં પ્રધાન માનનીય શ્રી મોરારજી દેશાઈ આ મંડળના પ્રમુખ છે.

દેશની આઝાદી પ્રજા પોતે જ લખવી શકે

મહિસૂર : રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાનેન્દ્રપ્રસાદે જણાવ્યું હતું કે, દેશની આઝાદી અને યોગદાઓ નાના છોડ જેવાં છે, પ્રજાના પરસેવાની જેને જરૂર હોય તો લોહીની સિંચાઈ દ્વારા તેમનું જાતન કરવાનું હોય છે, દેશની આઝાદી જાળવવાનું કામ પ્રજાનું છે અને દેશની આઝાદી માટે તેના ઐક્યિક શ્રી પુરૂષના ટેકાની અને સહકારની જરૂર રહે છે.

મરકારા મુખરાઈએ આવેલા માન પત્રનો જવાબ વાળતાં રાષ્ટ્રપતિએ આ પ્રમાણે જણાવીને વધુમાં કહ્યું હતું કે ભાઈ સુધી દરેક વ્યક્તિની પ્રગતિ ન થાય ત્યાં સુધી દેશની પ્રગતિ પણ ન થાય. એટલે આપણમાં અંદર અંદરની ક્રાંતિકૃત પડે તે પોસાય નહિ.

પ્રજાના જીવન ધોરણને ઉચત કરવાની અને આર્થિક આઝાદી માટેની સરકારી યોજનાઓને ટેકા આપવાની તેમજે પ્રજાને અર્પણ કરી હતી.

શ્રીમતી કૃષ્ણા હડીસિંગ, અને બેટ મળેલી મોટર

નવી દિલ્હી : વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુના નાના બહેન શ્રીમતી કૃષ્ણા હડીસિંગને જન્મને તાજેતરની તેમની જન્મની ખાતેના મોટરના કારખાનાની મુલાકાત દરમ્યાન, તેમની વર્ષમાં નિમિત્તે મહામૂલી મોટર બેટ આપવાની જોચાઈ થઈ હતી, તે મોટરને ભારત ખાતે આપાત કરવા માટેની શ્રીમતી હડીસિંગ વતી કરવામાં આવેલી અરજીને ભારત સરકારે નામંજૂર કરી છે એમ જણવા મળે છે.

આ અંગેના હાલના નિયમો મુજબ મોટરકારોને ભારત ખાતે લાવવા માટે, પછી તે બેટ તરીકે મળી હોય તો પણ, ભારત સરકારની મંજૂરી લેવી આવશ્યક છે. વળી આ સંબંધમાં ભારત સરકારની વર્તમાન નીતિ જેવી છે કે આવી આખાંતો અંગે સામતાવળમતા પક્ષે જરૂરી જકાત ભરવા તૈયાર હોય તો પણ તેને ઉત્કળ આપવાનું નહિ.

કામનાં વાસણુનો ઉદ્યોગ

ભારતમાં કામનાં વાસણુ બનાવવાના ઉદ્યોગે મઈ માસ વણી સરસ પ્રગતિ કરી છે આ કારખાનાઓને ૧૨,૦૦૦ ટન વધુ કામનો સામાન બનાવ્યો હતો. આમાં યરમોસ માટે શીશીઓ, ખતિના ગોળા વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

આ કામનાં સામાનની નિકાસ વધે તેવું ભારત સરકાર હચકે છે અને તે માટે એક પ્રતિનિધિ મંડળ મધ્ય પૂર્વની મુલાકાતે થોડા સમયમાં જશે.

સંગીતરત્ન અખલકરીમાં ખાતું સમારક

ભારતના શાસ્ત્રીય સંગીતમાં એમનું સ્થાન મોખરે હતું તે સંગીત રત્ન અખલકરીમખાનના સમારક તરીકે તૈયાર કરવામાં આવેલ સંગીત-રત્ન શાળાનો શીલારોપણ વિધિ તાજેતરમાં ખોરજમાં ડો. કેસકરે કર્યો હતો. તેમની મામ્મી અને કળાને અનલક્ષી આપતાં ડો. કેસકરે કહ્યું કે આ શાળામાં શાસ્ત્રીય સંગીત અને રૂપ માટે ઉચ્ચ તાલીમ અપાશે. તેમની પાઠી આપતું કોસાનું પૂતળું પણ ખોરજમાં શુભાય મોકમાં મુકવામાં આવેલું છે.

કેળવણી ક્ષેત્રે ભારતની આગેકુચ

કેળવણીના ક્ષેત્રમાં ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજના દરમીયાન ભારતે વધુ આગળ વધવાનો નિર્ણય કર્યો છે જેમાં ગરીબીને લીધે સારા અને હોંશિયાર વિદ્યાર્થીઓને તક આપવાના ખાસ પ્રયાસો થશે. આને માટે પોરટલ શિક્ષણ અને સાંજની શાળાઓની પદ્ધતિ મોટા પાયા ઉપર લામલ કરવામાં આવશે. જેને લીધે ૬૦,૦૦૦ ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ કમાવાની સાથે સાથે અબ્યાસ કરી શકશે. વળી ૧૬,૦૦૦ વધુ શિક્ષણતિઓ પણ અપાશે.

૬ થી ૧૧ વર્ષના બાળકોની કેળવણી માટે પાંચ કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવશે.

વાંચો! જરૂર વાંચો! લાભ જ થશે!

શોધકું મદરો, જોઈવું મળશે, પગહોડ ટળશે. હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

શ્રીઓ માટે : વણિઓ, સુંદર સ્પન્ડ અને બીજા અનેક જાતની મળશે, સીખો પછુ મળશે. અરમ હુલના જરૂરીક, પુલોવર, ઠારકીતન, સીંગલેટ, ચદડી, સોક્સ વિ.

બાળકો માટે : નાયલનના બહાવાં, ટોપી, પ્લાંટોક, શોલ, સીંગલેટ, ચદડી, સોક્સ, નેપથીન્સ, હુલતેપ, પેડીકોટ, નાર્ડીસ, બીજી, ફેઈસ ક્લોથ, બાય સ્પન્ડ વિ.

ટુલક પલસ્ટીક ફુલાવર્સ, સ્પન્ડના બશીકાં, તકીયા, ઘાઠી, વિ. વેપાર માટે ચાંદી લેવા ચળવલાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઈન્ડેન્ટરો. વિલંબ શા માટે! સાહે માલ વેચાઈ જતાં શી વાર!!

હમણાંજ આવોને : માખરો હેટર્સ (મો) લી. (બીબાકાઈ માસ્ટર એન્ડ સન્સ)

ફોન : ટ્યુવન્ટડા — પહેલે માળે, — પો. ઓ. પરપુલ. માસ્ટર એલશન્સ — રૂઠ વેન્કટ રુદ્દીટ, — જોડાનીસબર્ગ

સામાજિક ખબરો

શ્રી હુઈસ્ત્રીખાટ હિંદુ સેવા સમાજ

હુઈસ્ત્રીખાટ હિંદુ સેવા સમાજની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તારીખ ૧૯-૨-૬૧ના રોજ એસસી મહેતા એન્ડ સન્સના મુકામે મળી હતી.

પ્રમુખ શ્રી બાણુભાઈ સુંદરજી તથા ઉપ-પ્રમુખ શ્રી રણજીભાઈ પટેલ એમ બંને સ્વદેશ અથવા હોવાથી કામચલાવ પ્રમુખ તરીકે શ્રી ઝીણાભાઈ પ્રવાસીનું નામ સુચવાયું હતું જે સર્વોત્તમને પસંદ કરતાં શ્રી ઝીણાભાઈ પ્રવાસીના પ્રમુખ પદે સમાનું કામકાજ ચક્ર ચલું હતું.

મંત્રી શ્રી અનંતરાવ દવેએ વાર્ષિક રિપોર્ટ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. અને આષ્ટક જ્વલકનો રિપોર્ટ રજૂ કર્યો હતો જે સર્વોત્તમને સ્વીકારવામાં આવ્યા પાદ નિચે મુજબ નવા કાર્યકર્તાઓની સુલક્ષી યજ્ઞ હતી :

પ્રમુખ : શ્રી બાણુભાઈ પટેલ, ઉપ-પ્રમુખો : (૧) શ્રી મણીભાઈ એ. ગોહળ (૨) શ્રી શુક્લવંતરાવ કે. રાડીઆ, (૩) શ્રી મનલાલ મનજી, મંત્રી : શ્રી અનંતરાવ જી. દવે, સહમંત્રી : શ્રી નવિનચંદ્ર કે. શાહ, ખજાનચી : શ્રી મન્તીલાલ મ. ગોહળ.

કમીટીના સભ્યો : શ્રી ઝીણાભાઈ પ્રવાસી, જેન્તીલાલ કે. સુંદરજી, રમણીલાલ વેલાણી, પોપટલાલ કશ્યાણજી, અમૃતલાલ ડી. દેસાઈ, મોવજી કાનજી, કલાણુ રામજી, મકનજીભાઈ મીઠી, અભિરસીંહ રાણા, મિસીમ ઠાકોર, એચ. કે. પટેલ, બી. ડી. પટેલ.

બીજી કમીટી : (૧) શ્રી મણીભાઈ એ. ગોહળ, (૨) અનંતરાવ જી. દવે, (૩) શુક્લવંતરાવ કે. રાડીઆ, (૪) મનલાલ મનજી, (૫) બાણુભાઈ પટેલ, (૬) મકનજીભાઈ મીઠી, (૭) બી. ડી. પટેલ.

વધુ કામકાજ નહિ હોવાથી અંતમાં શ્રી ઝીણાભાઈ પ્રવાસી એ બંને પ્રમુખ તથા મંત્રીનો વર્ષ દરમિયાન આપેલ સેવાઓ જાહેર આભાર માનવામાં આવ્યાં હતાં અને સભા વિસર્જન થઈ હતી.

લગ્ન
ચિટ્ટોનેલા (મિટોરીઆ ડીસ્ટ્રીક્ટ) નિવાસી શ્રી ગોવિંદભાઈ બાણુભાઈની સુપુત્રી મિ. મણીબેન કૌર વિન્યાયેન ના શુભ લગ્ન એ'બર્ગ (મ'કોરિયા) નિવાસી શ્રી પરભુભાઈ હમનભાઈના સુપુત્ર મિ. હીરાભાઈ સાથે તા. ૫-૨-૧૯૬૧ના શુભ દિને થયાં હતાં. હાથમાં હાજરી આપવા બદલ તથા તાર કે પત્રદારા અભિનંદન મોકલનાર સર્વેને શ્રી ગોવિંદભાઈ બાણુભાઈ આ છાયા દ્વારા આભાર માનવાની આ તક લે છે."

આમની સભામાં કેન્યાટાની સુક્રિત અંગે ચર્ચા (પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

દેવે પ્રબોનો મોટા ભાગ જનતાજનાર્નન જેમ યુરોપીયનોનો પણ સમાવેશ થાય છે તેમ જે વરાદાર ક્રાંતિયુ કહેવાય છે તેમનો બધાનો પણ સમાવેશ થાય છે અને બધા કેન્યાટાને સુક્રિત થયેલ જોવા માગે છે. બ્રિટીશ સરકારને હું બલામણુ કરું છું કે દેશુ પણ વિચાર કરી ચુકેલોને દીવસે જ કેન્યાટાને છોડી મુકો.

આ બધી મામણી અને મુદ્દાનો નાયબ સંસ્થાન મંત્રીએ ઉપર જણાવ્યા મુજબ નકારમાં જવાબ આપ્યો હતો.

ટેલીફોન નંબરમાં ફેરફાર સર્વે રેનેકીઓ, મિત્રો અને શુભેચ્છાઓને જણાવવાનું કે સ્વદેશથી આવ્યા પછી મારા રહેઠાણ અને ફોન નંબરમાં નીચે મુજબનો ફેરફાર થયેલો છે તેની નોંધ લેવા વિનંતી છે.

ઉમિયાશંકર એપાકર ઉપાચાર્ય, શ્રી બા. બા. જિલાલય જોહાનીસબર્ગ.

૧૦ થી ઓરિયન્ટ હાઉસ, ટેલીફોન નંબર : ૩૩૧૭૩૭ જોહાનીસબર્ગ.

લગ્ન પ્રસંગો માટે અમને મળો. મુરતી જમણના અને રેપેસલીટ ઈએ. શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અને હન્ડ્રાઈટ લઈશું. કેપીટનસ. પાલકની હોટેલ (ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ) એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પુણાપર - હરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

આહુ, લસણુ બજાર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦. હુકાન દોર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ, બટાટા, હાજરી (હાંદા), સુકા વાલ મરચાં, જુમલા, સુકા ઝીમ (ઠાલા), રોનેરી રંગનો ગોળ, ફરક ભત્તોનો મરી ખસાલો વિગેરે હરેશાં સ્ટોક્માં રાખીએ છે. હાપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટલ બર્ડ. સુરણુ, રતાણુ, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાહ છે. રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ષિલહમન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરઠ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમટી કરાવી મોકલશું. All prices subject to Market fluctuations. A. KADER & Co., (PTY) LTD. WHOLESALE FRUIT MERCHANTS P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક બુકકોપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એવન્ટ ઈન્ડિયાન અવર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ટ્રિપ્સમાં અવર જમીન માંગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે હુકાન કરો. ઇંગ્લેન્ડ, આય, ચોરી, ફ્રાન્સ, અલ્બાન, ષ્વેટ્ઝાન્ડ, વિગેરેના વીમા અને ઉત્તરના આપીએ છીએ. ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈક્વીયરન્સ સર્વિસીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ છપાવેશનને લગતી બાબતોમાં કોઈ પણ ક્ષેત્રે લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેશનલ મ્યુનિયલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓરુહીયા અને થાઈલાયર ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ. Office: 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone : 339033, Johannesburg. Residence: 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone : 330816, Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!! બેડરૂમ સુટ, હાઇનોંબરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, હરેસીબ એસેટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તરન કીક્રીપત બાવે ખરીદી શકશો. ભતે પધારી લાભ લેવા બુકશો નહિ. —બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર— ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈવાર થાય છે. તેનો સ્ટોલ હરેશાં તઈવાર રહે છે. માત્ર રોકા કરાવેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર માંગણ વધારો. L. MISTRY 51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2526.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ ભલ ભલનાં નાયબન, રેશમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, ક્રીએ બાજકો અને પુરેશો માટે ભિત્તમ ભલનાં ડુબન બર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને જમ્પાઓ મટિ—બુટીચ, બીબ્સ, બ્લેન્ડેટસ, શોસ; નેપટ્રીન્સ વિગેરે. રેકે ભલના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણુ. ૩૩ વેસ્ટ. સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. ફોન : ૨૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.